

Ujabb névsor: hazaérkezett munkaszolgálatos hadifoglyokról

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

III. ÉVFOLYAM 32. SZÁM

MEGJELENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1947 AUGUSZTUS 7.
5767 AB 21.

KILLED AT LADYSMITH

Irta: Rónai Mihály András

*"Mennyi ifju szép halott,
Mennyi ifju hős halott,
Fiatal halott!"*

Ignotus: „Killed at
Ladysmith.”

1.

Nem vagyok cionista; de nem is kell cionistának lennem ahhoz, hogy mindaz, ami mostanában Palesztinában — s ennek reakciójaként például Liverpoolban s angliaszerte egyebütt is — történik, mélyesen felkavarjon s minden érzésemben s gondolatomban heves ellenkezéssel töltsön el. Ehhez nemcsak hogy cionistának, de voltaképpen még csak zsidónak sem kéne lennem: elég magyarnak, szocialistának, embernek lennem csupán, hogy a protestálás, a kemény és félreérthetetlen megszólalás kötelezőségemé váljék. (Ha elmulasztanám, hűtlenné lennék annak a legkülönb magyarságnak hagyományaihoz, amely minden elnyomott nép testvérének tudta magát, s amelynek voltak könynyei — igaz, hogy régen — a leigázott lengyelekért, sőt a szabadságukért Afrikában vérző burokért is egykor. Igen, ha e protestálást elmulasztanám, legott krokodilkönnnyé válnék utólag is minden könnyesebbre a feledhetetlen lelkesülésnek, amely szocialistaként a spanyol szabadságharc éveiben előtört s elveszténem a jogot, szívszorongva figyelni a leonidászi harcot, mit szabadságukért vívnak hazájukban most a görögök.

Ember létemre, ha e protestálást elmulasztanám, nem volna jogom szót emelni többé az emberért: a halgatás bűntársá, a sunyítás ciukossá kerít.

Hogy történetesen zsidó is vagyok — a protestálás kötelezősége (mely fokozhatatlan) nem válik számomra fokozottabbá ettől. Ám a protestálás elmulasztása egy árnyalattal hitványabbá tenne, mint az esetleg ugyane mulasztásban vétkes nem-zsidót.

2.

Nem mintha a küzdelem odafele, a Biblia országában a szocializmusért, vagy bármely egyéb precíz pontozatokba foglalható világnézetért folyónék. Ott még nem is tart ez a fiatal állam, amely még nem is állam voltaképpen, s amelynek harca maga is fejlődési rendellenesség: géppisztolyos, kései változata annak az egyelőre még csupán nemzeti szabadságért folyó harcnak, amelyet vontcsövű puskával vívtak meg az európai népek már vagy száz évvel ezelőtt. Hogy én magam bizonyos szigorú kritériumok szerint nem zetnek tartom-e a közösséget, mely szabadságért fogyvert fogott, ezáltal közömbös is: mihelyt egy kétségtelen elnyomó hatalommal áll harcban, e harc szempontjából legott akként kell elfogadnom, aminek magát kvalifikálja — hiszen a harc megítélése szempontjából maga a harc ténye

is kvalifikál — s akként válik kötelezőségemé, hogy mindahban, ami e harcával kapcsolatos, mellette foglaljak állást. Közömbös pillanatnyilag itt még az is, ami e harcban a legmélyebben tragikus elemet, e szituációban a legképtelenebbül perverz vonást jelenti: hogy a nemzeti szabadságért történelmileg kései időpontban, de joggal küzdő közösség ezáltal nem egy korábbi fejlődési fokot erőszakkal és min denütt petrifikálni igyekvő, tehát feudális, abszolutista, vagy pláne fasiszta elnyomó hatalommal áll harcban, hanem egy olyan közösséggel, amely odahaza annál a politikai és társadalmi fejlődési foknál, amelynek elérését pár ezer kilométerrel távolabb fegyveres erejével gátolja, többszörösen magasabban áll. Alighanem először fordul elő a történelemben, hogy egy primitívebb szociális és politikai fejlődési foknál álló közösségnek a maga elemi jogiért — s még mindig nem azokért, amelyeket az ellenfél rég elért, sőt épp most készül felhaladni — egy forradalmibb politikai és szociális fokot képviselő, sőt az emberiség legigazságosabb életformáját önmagán kipróbálni kezdő közösség ellen kell szabadságharcot vívnia. Lesz még dolga a politikai történelemnek s a társadalmi tudománynak e párhuzam látvánnyal, melyben most van részünk először: hogy egy nép — s még hozzá (bár ez itt

közömbös is lehetne) fehérbőrű nép — nem nacionalista, tehát retrográd lázadásban tölt ki, hanem nemzeti, tehát lokális progresszív jellegű szabadságharcra kényszerül egy hatalom ellen, amelynek szocialista kormány van, amely hihetőleg Cromwell óta legdicsőbb belső átalakulási megy éppen keresztül, s amely csak itt kénytelen észrevenni, e harc tényénél fogva, kinben és nagy belső zavarban, hogy ő bizony ott és most, lokálisan és időlegesen: elnyomó hatalom. A harcban — az elnyomottak szempontjából — itt a tragikus elem: a szituációban — az elnyomók szempontjából — itt a nem kevésbé tragikus perverz vonás.

3.

Közömbösnek mondhatnánk mindezt az imént — anélkül, hogy valóban közömbös is megítélés szempontjából a harcnak, mely ott, Palesztinában lokálisan kétségkívül a haladás irányába esik; s kivált kategórikus elítélés szempontjából a módszereknek, melyeket a lokálisan kétségkívül elnyomó hatalom a jogos küzdelem harcaival szemben alkalmaz, s amelyek meglepő automatizmussal egyeznek egyéb elnyomó hatalmak régi receptjeivel. E recepteknek s az általuk „legálizált” módszereknek lényege szerint a szembenálló felek közötti önkényes jogi megkülönböztetés: én hatalmas vagyok, tehát a névem törvény, a

Ara 1 forint

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

szabadságharcos gyengébb, tehát a neve terrorista (amely név a múlt századból ismerős és pár éve Spanyolországban felújított „félbecsűnek” modern változata); tehát aszerint bának el vele, mert ha nem teszem, a magam hatalmi jogcímét tagadom meg ezzel. A szabadságharcos viszont abban a képzelgésben — de korántsem balhítben — él, hogy a jog hozzávaló hatalom nélkül is törvény, tehát maga is legális partnerként viselkedik, s az elnyomott megfelelő represszáikkal iparkodik legalább a játékszabályok tisztelhetetlenségére szorítani. Ebből az ellentétből származik aztán — „többre-többre, szörül-szörre, majd szilokra, majd karóra” — mindaz, ami a problémát kitélezte; mindaz, amiről szó van. S ami arról szigorubban kell, hogy figyelmünket a kérdés lényegére vonja.

4.

Nemzeti szabadságharcot vivnak egy nép ellen, mely a maga nemzeti szabadságát rég ki-
vonta, mely — ha parlamentáris uton is — forradalmi ideológiájú kormányt emelt hatalomra, amely odahaza épp most vívja szociális szabadságharcát régi uraival, kik a hatalom reális alapjai közül még mindig rendelkeznek a nagyjókével, a nagyipar egy részével s kivált a hadsereggel. — (Azzal a hadsereggel, mely a munkáspárti kormány idején sem szakított még, úgy látszik, teljesen azzal a hagyománnyal — hadseregek hagyományai különben sem egyhamar módosulnak, — mely a váltakozó Tory és Whig kormányok idején valamikor Roberts hadnál Indiában, vagy Kitchener seregét Szudánban, először. Nem szólva Wolseley hadairól a zulukafferek földjén, ahová e hadakat az ő elméjében megfogant imperial policy szolgáltatta, az a Dzsizsai küldte, akiknek kései hitfelei ellen most Palesztinában ime ugyancsak az imperial policy nek a nevén ugyanezek a katonai és rendőri hagyományok érvényesülnek.) Igen: rejtőniesen torz és viszárs e *Janus arcú Anglia*, melynek csődes, de gyönyörű belső forradalma, lekezelhetetlen szociális átalakulása odahaza a nyugati emberiség élen halad, s amelynek katonái — ugyanazok a katonák, akik Európában csak nemrég diadalnaskodtak a haladás legnagyobb ellenségei fölött — másutt, a bibliai fülken ugyanez a helyi értelmezésű haladás ellen harcolnak, még pedig azoknak, akiknek egy része épp a haladás közösen legyőzött legnagyobb ellenségei elől menekült oda. A jelenkor legszebb emberi eszményeit képviselő rendszer, a régi urai ellen szabadságharcot vívó nép, mely ugyancsak mellékfronton elnyomó háborút visel más népek ellen, melyek — a maguk utacsongabb politikai fejlődési fokán — szabadságukat öltö

kérik... innen, hazuról, a magyar történelemből nem ismerős-e vajon a meghasonlott, főnök, tragikus kép?

Igen: az odahaza régi urai ellen szabadságharcot viselő Anglia most van azon, hogy — odalenn, a Földközi-tenger és a Jordán között — megismételje az egyetlen hibát, amit a magyar szabadságharcot vezérlő Kossuthnak is elkövetették a régi urak, odalenn a Duna és a Tisza, a Maros és az Ólt között. Az egyetlen, de döntő hibát, amin aztán már a Jász Oszkár idealizmusa sem segíthetett, s aminek orvosságát a napjainkban végre történelmileg aktualizálódott dunai fönföderációban Kossuth géniusza már csak az emigrációban találta meg (politikailag későn, de történelmileg korán): a testvérharcot, melybe a közös ellenség, az *ancien régime* a szabadságot őrajta reklamáldó Magyarországot a szabadságukat Magyarországon reklamáldó szerbekkel és románokkal ördögi sikerrel belekeverte. Nos, mintha itt volna a nyitja a palesztinai helyzetnek s egész tragikumának: a palesztinai szabadságharcosok és a szabadságharcot hazai fronton küzdő angol nép közös ellensége, a világbiro világhal-masszát jelentő imperial policy-ban megalkodott angol *ancien régime* ma is szinte hiánytalanul kezében tartja (a munkáspárti külügyminiszter személye ebben még ugyasólván nem is számít) az *olajvezetékek s egyéb birodalmi érdekek erős és bonyolult hálójával örzésztől* egész brit külpolitikát, mely egyelőre még sikeresen, bár fulladozva teszi végső kísérletét azért, hogy magát az egyre ellátatosabbban radikálizálódó angol belpolitikától továbbra is szuverén módon függetlenítse. Ez az immár sülyvedező, ám dekadenciájában is hallatlanul szívós és ügyes *ancien régime* éppoly remekül tudja az ősi leckét, a *divide et impera* hoaszutávra hívavató, de rövid távra annál ördögibben hasznos elvén rutinosa kinézetlen alkalmazását, akárcsak a dekadens, de magát emberöltőkkel s egészen a katasztrófaig prölongáló meternichi, schwarzenbergi (s végső elfajzásában fischkalmáni, sőt tisztaistváni) monarchista reakció. *Hadat vi selaz ellenem angol proli, idehaza, a főfronton, az angol szigeten? Itt én harcba keverlek a mellékfronton, testvérharcba odalenn Kis-Ázsiában a zsidóval, aki politikailag nálad is prólibb, akiktől tehát én magam egyelőre kevésbé tartok, s aki az ellenséget helyettem benned fogja látni hát, te pedig — ugyancsak helyettem — őbenne.* (S ezenkívül — birodalmi pozícióját, szabadosabban szólva üzleti kálításait, az imperial policy állását is egy füst alatt erősítem így: külpolitikát, vagyis mindenemet,

amit — hazafias és üzleties érvek alatt — a te vörös belpolitikát ellen kijátszhatok...)

Dereng-e már a példázat, a szörnyű kép a magyar történelemből, az iszonyu, a perverz látomás?

Ott áll a márciusi ifjú ott áll Vasvári Pál az elhagott hunyadmegyei szikaszorosban, ott áll kezében kivont karddal s Étienne Cabet-nak, „az ikáriai fantasztának” szocialista tanításával szívében s agyonköverik a *kapóra-kaszára kelt szegény románok*, mert tegnap — eszt leg — a másik márciusi ifjúnak, Petőfi Sándornak imádott tábornoka, Bem, ki csak a minap még a németeket szalajtottta meg, felkötöztet egynehányt *Avram Iancu román szabadságharcosai* közül... Ugybizon. Ettől áll székárd a bécsi Burg; és ettől szállárd a londoni tőzsde is.

5.

Minden attól függ tehát, hogy ezuttal — ott, a tüzes szemföldi homokon éppúgy, mint a füves Albionban s egyebütt — sikerül-e végig ugyanez az ördögi szembekötösdí: hogy felismerik-e végre a kezét, mely a kendőt itt is, ott is költözi? Mert így, ahogy most látszik, csupa vizagszalanság és csupa vigasz a kép.

Az egyik oldalon a zsidó szabadságharcosokból kélségkivül észlelhető a hajlandóság — hogy is ne volna, mikor oly burgon élesztgetik —, hogy a mai Angliában éppúgy ne vigyék észre, vagy éppúgy elfeledjék az első céltadatos munkáskormány történelmi művét, az államosítást, a belpolitikában egymástán érvényesülő s a külpolitikában (Palesztinától, sajnos, elkéintve még) itt-ott már szabadszempel is kivethető szocialista programponokat, s egyre sürűbben éppúgy emlégszék a „kalmárfelkeket” és a „perfid Albiont”, mint ahogy a szenttamási szerb felkelők s az *Avram Iancu román szabadságharcosai* sem vették észre, vagy elfeledték az akkori Magyarországon az első demokrata kormány történelmi művét, a jobbagyfelszabadítást, a belpolitikában egyre radikálisabban érvényesülő s a külpolitikában és nemzetiségi politikában fájdalmasan és rögtön vérbefalt márciusi pontokat s ahogy egyre sürűbben és egyre keserűbben a „magyar gögőt” és az „uri Magyarországot” emlegeték. Röleszörös — és tragikus — gyűlölségnél ebből akkor sem származott, most sem származik egyeb.

A másik oldalon... nos, a szembekötösdí itt is pokolian sikerült: ime, zsidót vernek már Liverpoolban, úgy bizony. Az angol munkás, aki zsidót ver Liverpoolban, talán éppen dedunokája annak az angol sörgyári munkásnak, aki szaktársával együtt annakidején úgy elverte azt a báró Hlaynau nevű külföldi urat, aki angliai útján a Barclay és Perkins-féle serfözde üzemébe is ellátogatott,

hogy Brescia és Arad elpáholhott hóhéra, a rendőrség oltalma alatt a gyári w. c.-be, onnét pedig a tetőn át az utcára menekült, s óvakodott az angol biróságához fordulni elégtételért. Meguondták neki ugyanis — írja emlékezőseiben Kossuth Lajos —, „hogy nincs olyan hatalom a világon, amely olyan tizenkét angol polgárt tudna találni, akik, mint esküdtszék, azokra a becsületes érzelmű gyárimunkásokra a hűnöst kimondanak”. Eszemben sincs persze most azon emlékednem itt, vajjon vaniak-e még bírák, illetve esküdtek Liverpoolban. Bizonyára vannak, s — e fájdalmasan fordított Hlaynau-cselvény — bizonyára nem bajjuk büntetlen a zsidóverést. „Vannak még bírák Berzsinben” — erősködött egykor a sanssouci-i molnár, s valóban: voltak is, még sokkal későbbben is voltak, még akkor is, amikor Nagy Frigyes országából republika lett. Azok is életétek, azok sem, hagylák büntetlenül a zsidóverést... igen: ott is így kezdődött, a weimari bíróság korrekt és pedáns ítélteivel. Ott kezdődött, a berlini utcán az, ami néhány éven belül az auschwitzi gázkamrában végződött (s ime, úgy látszik, ott sem végződött). Ezzel persze korántsem mondom azt, sőt képzelnem képrelem, mintha az is, ami a liverpooli-utcán kezdődött, ugyanott, vagy hasonlóképpen végződhetne. Azt azonban nagyon is mondom, hogy az ördög inceskedése pillanatnyilag Angliában is sikerült: tekintve, hogy Palesztinában zsidó szabadságharcosok — válszul az imperialista dresszúrájú brit haderő akcióira — felkötöttek két egyenruhába bujtatott angol proletárt, a brit imperialisták Liverpoolban megverettek bizonyos számú keresztény angol proletárral bizonyos számú zsidó angol proletárt. Ami, ha lehangozó is, egyben mégis biztató: annyiban ugyanis, hogy a dekadens angol kapitalizmus, a defenzívába szorított — tehát annál nekivadultabb — angliai reakció immár könnyedén voitt, immár a brit szigetén is kénytelen a maga ultima ratiójához folyamodni, azaz elővenni az ősi kellektárból a maga-utolsó (s Angliában mindeddig *shot king*-számba ment) csodafegyvert, az „ostobák szocializmusát”, az antiszemiizmust.

Ilyenkor, amikor a vergődő, ángerlekeny, támadóvá, tehát közveszélyessé diühöngő régi rend ehhez az ubols, éterelő, tömegféltrevezető hadmozdulathoz folyamodik — tudjuk a cári Oroszország s a hitleri Németország példájából sőt innen hazuról, Magyarországról is — ilyenkor erősen közeledik már a haladás diadala végté járja a bestia. Ám a győzelemért ez utal jó volna a cári és hitleri pogromok s egy romanói és hitleri méretű angol nemzeti szerencsétlenség árát meg nem fizetni; jó volna, s mivel

Angliáról van szó, az evolúcióban rendszerint már vége is ment a revolúciók hazájáról (mely napjainkban is annak bizonyítékát, nemcsak reményességünk, hanem bizonyosságunk is lehet: efelől, hogy erre sor immár nem kerül. Hanem a kockázat mégis nagy, s az ördög nem hiába incselkedik: ha a dolgok továbbra is így folynak s a gyűlölet és kölcsönösen elmérgesedik, a lokális szempontból progresszív nemzeti szabadságharc Palesztinában idővel éppoly könnyen perverzálódhatik a mégis csak szocialista kormányú Anglia ellen nacionalista, tehát egyetemes szempontból retrográd zendüléssé, mint amily észrevétlenül Angliában is végbemehet egy folytonos, mely a mégis csak angol katonákat kivéző palesztinai szabadságmozgalmat ellen végül egy antiszemita embelmájú antiszemitizmus képtelen kálózolhogója alatt szőlítja hadba az angol szigetnek Palesztina lakóinál nem kevésbé, de ugyanígy a kéztől félrevezetett fiait, hogy a zürzavar, a tragikum és — átmenevőleg — a reakció diadala teljes legyen. A veszély reális: a Gonosz számít rá. Ennyiben és eddig meglehetősen vigasztalan, vagy legalább is kietlen a kép. Am egyelőreben s ezen: csupa vigasz, csupa kedvező auspicium.

6.

Igen: mert minél hangosabban, minél jogosabb keserűséggel szidták az elgyőzött orosz zsidók Szent Oroszországot, saját keserűségben annál hangosabban szolták a túl is kiáltották őket a kelet felé: oroszok, az orosz írók és forradalmárok szidalmait... annál közelebb volt a szabadság, mely Oroszországnak is legteljesebb bontotta ki. A példázat közhöz áll: réá gondoljon, aki zsidó ma bánni fogja zsidni kezd Angliát (s nemkülönben: aki angol ma dühében — vagy szégyénben? — zsidózni kezd).

A maga hatalmi körében angol katoná utoljára csaknem felszabadul ezölt, a burok földjén sütötte el fehér emberre fegyverét. (Azóta még színesre sem sütötte, nemhogy, mint most, fehérre.) Akkor jelentek meg utoljára a brit posta jogú akciórádiószán belül itt is, ott is két ellenséges tábor hási halottainak arcképei a lapokban: „Killed at Ladysmith...”, „Killed at Bloemfontein...”. S a Gonosz ellen kétszer is, szabad emberként együtt harcoltak azóta.

A Gonosz nincs többé. S — „Killed at Haifa...” — a képsorozat ezáltal tán itt is, ott is, alig kezdődve, elmarad.

Órá, ékszert
legolcsóbban
Klein Lászlónál
Dob-utca 10.

Dr. Herskovits Fábrián

nagyszabású felszólalása és határozati javaslata a nemzetközi keresztény és zsidó szövetség svájci konferenciáján

Legutóbbi számunkban megírtuk, hogy július 31-én a svájci Seeligsbergbe a „The International Council of Christians and Jews” konferenciát hívott össze, hogy azon, a világnak csaknem minden államának képviselői jelenlétében, megbeszélje azokat a módokat és lehetőségeket, amelyekkel a felszabadulás óta erősödő antiszemizmust leküzdési megkíséreljék. Magyarország részéről — mint megírtuk — erre a konferenciára Bereczky Albert államtitkár, dr. Simon Sándor miniszteri tanácsos és dr. Herskovits Fábrián pesi rabbi, kaplak meg hívták. Az első keltő hivatalos elfogadása miatt nem mehetett el a kongresszusra és így azon Magyarország részéről csak dr. Herskovits Fábrián vett részt.

Az antiszemizmus nem csupán a zsidóság problémája

Mint Seeligsbergből jelentik: dr. Herskovits Fábrián augusztus elsején, pénteken, nagyszabású előterjesztésben foglalkozott a konferencia anyagát köpező antiszemizmus problémájának megvilágításával. Előadásának bevezetésében rámutatott arra, hogy nem a közelmúlt szörnyű időben áldozatul esett hat millió zsidó mártírnak tragikus sorsán akarunk most keseregni, hanem az életben maradt 12 millió zsidó bizonytalan sorsa és jövője miatt érzett komoly aggodásunk sürgősségre és komoly törekvekre hivatkozik. Kétségtelen, hogy az antiszemizmus jelensége nem csupán a zsidóság problémája, hanem az emberiség megbékélésének és a világ béke megteremtésének lehetőségeinek egyik legnyilvánosabb akadályja. Teljesen elhibázott megítélés lenne, ha a ma is folyton erősödő antiszemizmust egyszerűen a 25 éves fasiszta propaganda következményének tekintenénk. Kétségtelen, hogy az az tény, hogy itt van egy csomó megfélemlített gonosztevő hazug propagandája megsemmisíthető évezredes kultúrák és vallások lelki hatását. Az a tény, hogy itt vagyunk és a megoldást itt kell keresnünk, legkétségteljes bizonyítéka annak, hogy feltétlenül és rendületlenül hiszünk a kultúra és a vallások emberjavító erejében. Ennek a kongresszusnak hivatása, hogy a hibákra és a hibák képviselőire rámu-

tasson és az egész emberiség előtt hirdesse és megmutassa a megoldáshoz vezető helyes utat.

Ezután részletesen rámutatott a magyarországi antiszemizmus jelenségeinek okaira. Ezzel kapcsolatban elsősorban az egyházak szerepét tette szóvá. Ismerte az 1938—39. években a magyar felsőházban elhangzott vezető főpapi nyilatkozatokat, majd az utóbbi időben elhangzott kijelentéseket. Rámutatott arra, hogy a mai túlfeszített hangulatban is akadnak olyanok, akik a gyűlölettel átitatott tömegek átnevelésére, templomi prédikációik számára nem találják a Szentírásban megfelelőbb és időszerűbb témát, Jézus keresztire feszítésének főfeladatának. Ugyancsak aggodalmas ennek a témának a kis gyermekek hittanoktatásában való szerepeltetése. Ha ezáltalában elkerülhetetlen ennek a kérdésnek tárgyalása, akkor legutóbb tegyük ezt a felnőttek korában lévő gyermekek előtt, amikor a fejlődő lélek már át van itatva a vallási erkölcs neves tanításával és az értelem eléggé kifejlődött ahhoz, hogy józanul tudjon bíráltni és megítélni.

Függeszsek fel a térítési propagandát

Az antiszemizmus csökkentése szempontjából ugyan csak kedvezőtlen jelenség a felszabadulás után megindult erős térítési propaganda. Nem akar — ugymond — ennek részleteivel foglalkozni, de a helyzet ismeretében ajánlatosnak mutatkozik, hogy a térítési munka — a zsidóság felé — az antiszemizmus által tulságosan megmérgezett országokban néhány évre felfüggesztessék.

A magyar demokratikus kormány az antiszemizmus ellen

Mindezek azonban, amelyekről most szó esett, az antiszemizmus ellen folytatott küzdelem szempontjából csupán másodrangúak. Az a tény ugyanis, hogy olyan társadalmakban és politikai légkörben is, ahol egyházi vagy hitoktatási tényezők nem érvényesülnek az antiszemizmus jelenléte szintén tapasztalható, bizonyítja, hogy a zsidó kérdés elsősorban politikai és társadalmi tényező függvénye.

Örömmel állapítja meg, hogy a Magyar Köztársaság demokratikus kormányzata a legnagyobb jóakarattal és lelkeskedéssel küzd az antiszemizmus jelenségeinek megszüntetéséért. Meg kell azonban állapítani, hogy ebben a lelkes küzdelemben súlyos akadályokkal találja magát szemben, nemcsak az emillett iskolai és tömegnevelési mozgalmak miatt, hanem elsősorban azért, mert a nemzetközi jellegű zsidókérdéssel kapcsolatban egyetemes jellegű, éppen ezért csakis egyetemesen megoldható jelenségek állnak útjában.

Az előadó ezután rámutatott azokra a jószándéku törekvésekre, amelyek a felszabadulás után a zsidóság jogi és anyagi életfeltételének kielégítése körül mutatkoztak. Majd így folytatta:

Az antiszemizmus hajlandóság a gyűlöletre és rosszra

— Az antiszemizmus kifejezésnek „zsidógyűlöletként” való fordítását helytelennek tekintjük. Az antiszemizmus az emberi lélekben levő hajlandóság a gyűlöletre és rosszra. Ez a gyűlölet normális keretek között a különböző népek részéről egymással szemben általánosságban tapasztalható. Az a tény, hogy ez az általánosság megnyilatkozó gyűlölet olyan abnormális és az egész emberiség politikai és társadalmi életét felkavaró, sőt komolyan veszélyeztető formájában éppen a zsidósággal szemben nyilvánul meg, jelenti az antiszemizmus problémájának lényegét. A többi népek közötti természetes keretek között megnyilatkozó szimpátia és antipátia létegyen-súlyozottsága annak következménye, hogy az összes népek, saját hazájukban, saját politikai légkörükben, ott ahol élhetnek, tehát egyenlő körülmények között, egyenlő feltételekkel, a jó és rossz életben vett revans lehetőségeivel. Ezzel szemben a zsidóság az egyetlen nép, amely ezeknek a jelenlegi társadalmi állapotokban természetes és nélkülözhetetlen feltételek hiányában a népek között. Ennek következménye egyrészt, hogy a maga lelki egyensúlya és emberi önérzete nem egészséges, másrészt a világ népei, illetőleg a tömegek hangulata érezve ezt az egészségtelenséget és főleg ennek következményeként megnyilatkozó gyengeséget, szimpátiája, de főleg antipátiája számára a zsidósággal szemben semmiféle kor-

10 forint 2 db.

igazolványkép

3 órán belül.

FOTÓ PÁRSI Nagy ÁRUHAZ

hálozást nem érez kötelezőnek. Legyen szabad a klasszikus hőber irodalomnak egy igen figyelemreméltó és évezredek múltja miatt rendkívül érdekes megnyilatkozását itt idéznem, a probléma pszichológiai megvilágítása érdekében. A Siralak könyvének I. fejezete 3. mondatát: „származásba ment Juda.” Magyarázva az Echa Rabbá I. fejezetében a következőket olvassuk: „hát a világ népei nem mennek származásba?” Igen, de ha nekik idegen népek között élnek is, mivel saját kenyerüket eszik és saját borukat isszák (vagy ibatják), az ő idegenben való életük nem jelent származást. De Izrael népe, mivel nem ehettek kenyerüket és nem ibatják borukat (saját földjük hiányán), az ő más népek között való életük származást jelent. Sajnálatos, hogy a világ nagy politikai és szociológiai nézőpontjából el, ennek a természetesen igazságnak a felismeréséig, amelyet már, mint látjuk a Midrás magyarázója hosszahossza évszázadokkal ezelőtti, szociológiai tudományok nélkül ösztönösen és józanul megértett.

Amíg a zsidó nép is... saját országában...

Ameddig tehát nem teremjük meg annak a feltételét, hogy a zsidóságot ne gyűlöljék jobban, mint a többi népek egymást gyűlölik, vagyis nem teremjük meg a lehetőséget annak, hogy a zsidó nép éppen úgy, mint a világ összes többi népe normális politikai, társadalmi, kulturális életet élhessen, a nemzetközi jog és kapcsolatok alapján saját országában, addig nemcsak az antiszemitizmus elleni küzdelem marad teljesen hiábaválto, de az emberiség megbékélésének szándéka is utólráható utópia marad. A demokratikus világ győzelme után, minden felelős ténylezőjének meg kell értenie, hogy amennyire megdömlhetetlen igazság, hogy a zsidóság legelémibb kérése, hogy a demokrácia megerősítésért és győzelméért minden erejével és lelkesedésével küzdjön, ugyanolyan megdömlhetetlen igazság, hogy ezzel szemben a demokrácia legelémibb kérése, hogy minden erejével és minden eszközével leggyorsabban megteremtse a zsidóság normális nemzeti és állami életének feltételeit. És itt a kongresszus nagyszerű példuma előtt nem mulaszthatom el, az antiszemitizmus megszüntetésének problémájáról tárgyalva, hogy kifejezést adjak, felkelti teljes megrendülésével, zsidó népem mélyeséges elkeseredésének és csalódásának, amelyet a világ népei és hatalmasai idéztek fel számára a felszabadulás után. — Megdömlhetetlen és kétséres csalódás számunkra a tapasztalat, hogy hatmillió mártírunk pusztulása után a deportálások és üldöztetések szörnyű emlékeivel lel-

kükben, mintán olyan határtalan lelkesedéssel küzdöttünk és várunk a demokrácia győzelmét és birtuk ennek jutalmazásaképpen, vakon az emberi jog és becsület jogcímén a világ népeinek határozott és ünnepélyes ígéreteit és kötelezettségeit arra vonatkozólag, hogy a demokrácia győzelme elhozza a zsidó nép számára a szabadság és békés élet feltételeit Ezer Jisraélben, azt kell látnunk, hogy mindezek az ígéretet értéktelen, kamolytalan szavak voltak és amit a náciizmus abbahagyott, — a deportálások, zsidó ember- és szörnyű körülmények között különböző koncentrációs táborokban, — a demokrácia győzelmének kor- szakában folytathatják. Ezek a jelenségek kétségbeesésűen alkalmasak arra, hogy az antiszemitizmus erejét és hatalmát végtelen módon növeljék. Az antiszemitizmus feloldozására ücsörgött kongresszusnak elcsúszóban tehát ez ellen kell felmentnie illikó szavát, a világ népei felé.

Határozati javaslat

Az elmondottak, valamint az Allaham tapasztalatok alapján, a következő javaslatot terjesztem a melyen tisztelt kongresszus elé, mondja ki a kongresszus, a tömegek megfelelő nevelése szempontjából szükségesnek:

a) hitoktatás reformját, kitérően Jézus keresztrefeszítésének történetével kapcsolatban. Ennek megváltoztatását a körülmények megkövetelik. Ha ez lehetetlen, a közlés kedvező életkorban való bevezetését.

b) a papok felzárkózása arra, hogy működését kivétel nélkül és hiánytalanul a Szentírásból sugárzó szeretet és humanizmus szellemében lássa el.

c) a tértési propaganda leggyorsabb fellügementése és minden energia felvonása a fasizmus-tól mérgezett tömegek átnevelésére.

d) politikai szempontból a Kongresszus foglaltjon állást a Zsidó Állam sürgős megteremtésének gondolatán mellől.

e) a koncentrációs táborokban mai uszpig is szenvedő deportált zsidó tömegek azonnali felszabadítása. Palesztinába való behozatalát által.

f) végül segítse elő a Kongresszus, hogy minden országban az emlelt problémák megoldása érdekében nem zsidó Pro Palesztina testület alakuljon, amely az antiszemitizmus legfőbb okának tudatában küzdjön a cionista gondolat megvalósításáért.

Azzal a meggyőződéssel, hogy nem csupán a zsidó nép sorsának megjavítását, hanem ugyanakkor az egész emberiség és az egyes népek életének békéjéért és boldog nyugalmaért szolgálom, terjesztem a fenti javaslatot a méltó tisztelt Kongresszus elé és kérem tiszteltet azok elfogadását.

Ortutay Gyula

vallás- és közoktatásügyi miniszter a közelmúlt napokban sajtóértekezletet tartott, amelyen rendkívül érdekesen ismerhette minisztersége alatt elért eredményeket, az előkészületben levő s megvalósulás előtt álló reformokat, amelyeknek sorában elsősorban az olcsó tankönyvek kibocsátása okozhat nagy örömet a szülőknek. Ezentúl — mivel 3 forintos iskolakönyvek lesznek kaphatók — nem jelent majd szörnyű fejfájást a szülőnek gyermekük tanévének kezdete.

Érdekes momentum volt a miniszteri beszámolóban, amikor Ortutay Gyula elmondta, hogy iskolalátogatásai során megállapította, hogy sem a Mintagimnáziumban, sem a Zsidógimnáziumban nem tett még előtte iskolalátogatást egyetlen kultuszminiszter.

Megragadjuk az alkalmat, hogy e miniszteri megállapítás kapcsán visszatérjünk egy pillanatra ahhoz a látogatáshoz, amelyet Ortutay Gyula nemrégiben hitközségünk fő- és leánygimnáziumában tett. Ez a látogatás nem egyszerű iskolaszemle volt, hanem azt a célt is szolgálta, hogy a közoktatásügy legfőbb intézője szembe a zsidó fiakkal és lányokkal mondja el az új, demokratikus Magyarország korszerű pedagógiai feljogosát.

Ortutay Gyula elmondta a Zsidógimnázium fiatalágának: „Ez az elhatározásunk, hogy minden eszközzel megakadályozzuk azt, hogy a mult szörnyűségei a jövőben megismétlődjenek. Nektek már nem kell félni attól, hogy fizikai, vagy lelki bántódás ér benneteket. Azt akarjuk, hogy egészséges lélekkel kapcsolódhassatok be a magyar társadalomba, hogy élvezhessétek a magyar kultúrát, hogy tietek legyen Petőfi és Arany költésze. Gondoskodni fogok arról, hogy a magyar iskolákban olyan nevelést kapjanak a gyerekek, amely egy új, egészségesebb lelkületű társadalom kialakulását biztosítja... A vallási és nemzeti környezetben elhelyezkedve is érezzék magukhoz közel a hazát és a magyar kultúrát. Azért jöttem el tehát hozzátok, hogy tőlem személyesen halljátok, hogy számítottunk rátok és örökönk biztonságátok felett. Legyetek értékes tagjai a magyar társadalomnak és a kulturemberiségnek.”

Ortutay Gyula meglepetéssel állapította meg a hitközség tanítótáborának látogatása során, hogy Pest zsidó-

gának közössége már teljes egészében megvalósította az általános iskola kiépítését és ezzel élén járt a korszerű pedagógiai elgondolások megvalósításának. Annak sok helyen csak ezután kell kiépíteni, azt a pesti hitközség már megcsinálta.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter olyan szellemet akar teremteni a magyar iskolákban, amely megfelel a korszerű elveknek és a magyar demokrácia követeléseinek. A pesti hitközség egész vonalon és minden tekintetben ugyanezeket az elgondolásokat kívánja érvényesíteni a saját iskolahálózatában.

Tudósok a szabadságharcban

(Koczás Gyula tanulmánya.)

A Partizánbarátok Szövetsége Kék Füzet sorozatában most jelent meg Koczás Gyula „Tudósok a szabadságharcban” című tanulmánya. Koczás Gyula a természettudományok népszerűsítése terén már eddig is nagy szolgálatokat tett a demokratikus népművelésnek. Ebben a tanulmányban négy magyar alkotó: Irinyi János, Jedlik Ányos, Martin Lajos és Alexy János életén keresztül bizonyítja be azt az igazságot, hogy a valóban nagy tudósok, az absztrakt tudomány művelői munkájukat nem használták fel ürügynek arra, hogy a népet cserben hagyják, akkor, amikor élet-halál-harcát vívja a zsarnoksággal az elnyomó idegen megszállókkal és belső kizsákmányolókkal szemben. Nemi részletes elemzések ezek az arcképek, hanem a legjellemzőbb cselekedeteknek a megragadása, amelyekkel Koczás Gyula igen meggyőzően érzetelteti tudja, hogy a nagy tudós, nemcsak a laboratóriumban, hanem a szabadság küzdelmében is élén jár népének és országnak.

(GERVAI)

Holttanyilvánításhoz

szükséges adatok szakszerű felkutatását vállalja

Dr. Békési Tibor

és

Dr. Haraszthy Vince

nyug. rendőrezredesek magánnyomozó irodája.

Megfigyelt Nyomozó Informál

Budapest, VII., Erzsébet-kr. 17., III. 14. Telefon: 222-802.

Gyermekágy, nyugagy, bicikli, játékaru legolcsóbban VICA-nál
Nagyatádi Szabó-nica 50
Király-utca sark.

MUNKÁCSI ERNŐ:

AKTUÁLIS KÉRDÉSEK

Mit várunk az Országos Zsidó Helyreállítási Alaptól

Végre a múlt héten a hivatalos lap között a zsidó Helyreállítási Alap intézőbizottsági tagjainak kijelentését. Ezzel az aktuális meg született az az intézmény, amit a magyar zsidóság felszabadulását követő hónapok óta állandóan szorgalmazott. Még 1945 márciusában adta át a pesti hitközség az akkori ideiglenes kormányának első kérését; a végleges Tildy-kormány 1946 elején megkezdődtek a tárgyalások, 1946 októberében a Nemzetgyűlés megszavazta a törvényt, 1947 márciusában jelent meg a Végrehajtási Utasítás és most történtek a teljességhez szükséges utolsó kinevezések.

Ilyen hosszuan nyult előkészület után a magyar zsidóság a legnagyobb érdeklődéssel kíséri az Alap működésének megkezdését. A fantázia dolgozik. Egyesek krözüsi vagyont sejtjenek benne, mások semmit sem remélnék. Az bizonyos, hogy ezidőszereint még senki sem tudja és nem tudhatja, hogy a Helyreállítási Alap milyen értéket fog képviselni. Van azonban tények, amelyekkel számolni kell és remények, amelyek megalapozottaknak látszanak. Ilyen tény, hogy az u. n. „Aranyvonal” sorsa ezidőszereint igen ködös. Az amerikai és francia hatóságok, amelyek az aranyvonalban volt és a náci és nyilas rablások után megmaradt értékek birtokában vannak, nem vették figyelembe sem a magyar kormánynak, sem a magyar zsidóságnak azt a kérését, hogy ezeket az értékeket a magyar zsidóság rendelkezésére bocsássák. Az idevonat-

kozó tárgyalások még tartanak.

A legtöbb vagyontárgy, amelyre a Helyreállítási Alap számíthat, az Elhagyott Javak kormánybiztosságának kezelésében van és várjuk, hogy a kormánybiztosságnak, hónapok óta húzódó liquidálásával kapcsolatban az ott levő összes zsidó eredetű vagyontárgyakat az Alapnak kiadják mindazonban az esetekben, amikor öröklésre jogosult személy nem jelentkezett és pedig tekintet nélkül arra, hogy a holtanyilvántatási eljárás megtörtént-e, vagy sem. Az utóbbi körülmény igen fontos, mert a holtanyilvántatási eljárás éppen azoknál nehézsékes, akiknek nincsenek közeli rokkonai, akik a szükséges adatokra felvilágosítást adhatnának. Az eddigi tárgyalások sok reménnyel kevertetnek és várhatjuk a szóbanforgó vagyonok mielőbbi kiadását.

Éppen ilyen valószínű tény, hogy az Alap birtokába igen sok ház és ingatlan fog kerülni (vilékiek és fővárosiak), mert ezeket a kritikus időben ellopni nem lehetett. A zsidó mezőgazdasági ingatlanokat tulnyomó részt a földreform során kiosztották.

Ezenkívül is van sok vagyontárgy illetéktelen kezében. Résen kell tehát lenni, hogy ezeket felkutassák, a kormánynak büntetőszankcióval megerősített rendelkezést kell kibocsátani, hogy a jogosulatlan birtokosok bejelentsek és átadják azokat.

A magyar zsidóság elsősorban tehát azt várja, hogy a Helyreállítási Alap intézőbizottsága felkutassa és meg szerezzé jogos örökségükhöz tartozó vagyontárgyakat és ez nem lesz olyan gyors és könnyű feladat. A nyilvántartás, kezelésbe való vétel, az ezekkel kapcsolatos hatósági és peres eljárások hónapokig fognak eltartani és csak akkor adhatunk számot adást, hogy mink van és csak kellő tervek birtokában kerülhet sor az Alap segítő munkájának megkezdésére.

Ez a segítő munka pedig már a törvény szabályai sze-

rint is két részre oszlik: reászorult egyes személyek és intézmények támogatására. Az utóbbiaknál azt kell szem előtt tartani, hogy a Helyreállítási Alap segítségével liquidáljuk a nyilas idők gázságait, hónaljuk alá nyulunk azoknak, akik támogató szülők nélkül maradtak és termelő munka elvégzéséhez segítsük őket; éppen úgy azoknak fenntartását biztosítani, akik már nem tudnak termelni, beteggé tették őket a szenvedések évei, megöregedtek és dolgozni nem tudnak. Példáson kiépített gyermekvédelmi és nevelő intézmények, ugyanilyen szeretetházak és aggodok otthona legyenek első maradványok alkotásai elpusztult véreink vagyónak.

Tudjuk, hogy nagyon sokan gondolnak elhelyezkedni a Helyreállítási Alapnál. A felcsigázott reményeket azonban le kell hűteni. Az Alap elnöksége el van tökéltve arra, hogy az adminisztráció csak olyan nagy legyen, ami éppen szükséges, kis törzs-

ből fejlődjön ki abban az arányban, ahogyan az adminisztráció megkívánja.

A Helyreállítási Alap vezetésében a magyar zsidóság minden árnvalata képviselve van: neoiógok, orthodoxok, cionisták, fővárosiak, vidékiek, sőt (a zsidó tanácsot kivéve) első esetben fordul elő, hogy egy szervezetben ülnek a híthú zsidók a megkeresztelkedett zsidók képviselőivel. A magyar zsidóság különböző árnvalatainak összhangu működésére kedvező tapasztalatok vannak, de eddig még nem volt példa arra, hogy zsidó intézmény keretén belül működjenek zsidók és megkeresztelkedett zsidók. Reméljük, hogy az a mentalitás, amely különböző terítők mozgalmakkal kapcsolatban fel-fel tépdési a magyar zsidóság sebeit, nem fog közel férközni ehhez az intézményhez és az örök humánium minden szenvedélytől mentesen egységes cselekvésre fogja buzditani az intézmény egész vezetőségét.

Munkát a munkaszolgálatosoknak!

Egy zsidó szlv megnyilatkozik

Szöszierint közöljük az alanti levelet, amely a DEGOR Információs osztályához érkezett:

„Tisztelet Vezetőség! Az „Uj Élet”-ben olvastam a felhívást, melyben a hadifogságból hazatért munkaszolgálatosoknak munkát keresnek. Mindenkin odamaradt és úgy érzem, hogy egy kis megnyugvást talállok, ha egy szerencsétlen hazatérrel magamhoz veszek egy pár hétére, hogy itt megerősödjön szerelt otthonomba. Igaz, hogy munkát nem tudok adni, de így

próbálom segíteni, ha lehet. Nagyon szép helyen lakunk, igaz kis faluban, de úgy gondolom, hogy ilyen csendes helyen megnyugodna. Nagyon kérem értesítsenek, hogy ez lehetséges-e? Híltessvért üdvözléssel: A. Nagy Lászlóné.”

A fenti levél írójának megnyilvánulása követendő példa lehetne főleg vidéki zsidók számára, mert bizony a hazatért munkaszolgálatosok között számosan vannak olyanok, akiknek a munkába állás előtt erőteljessé kell gyűjteni.

Vidéki zsidó munkaadók keresnek:

Nyomdai szakembert, aki a szakma minden ágában jártas és önálló vezetésre alkalmas. A nyomda tulajdonosnője közli, hogy lakás és ellátás biztosítva.

Bádogos- és vízvezeték-szerelő, aki egy szünetelő üzemi megindítását vállalja, keres egy özevgyasszonyt.

Fogászt keresnek nagyobb vidéki városba.

A fővárosban keresnek:

Virágkertészt akár tökével, akár töke nélkül betársulással.

Munkaszolgálatosok keresnek munkát!

A kereskedelem- és ipari szakmák különböző ágaiban képzett hazatért munkaszolgálatosok azonnali elhelyezkedést keresnek.

Minden zsidó munkaadónak kötelessége munkát adni a ha-

zatért munkaszolgálatosoknak. A munkába kihelyezések a szakszervezetek közbenjótével történnek. Munkaadalmakat a DEGOR Információs osztályához (VII., Bethlen Gábor-tér 2. I. em. 36.) kérjük bejelenteni.

Irhabundák
Alakítás,
Átszabás

KLEIN EMIL

szécsmesternél
VII., Wesselényi-u.
33. II. 5.

**Tengerentúli
szállítások**
„Intercontinentale”
R. T.
Budapest, V, Nádor-u. 30
Telefon: 129-545*
129-544, 129-543
129-542

„Tiszaeszlár“

Egy bécsi filmvállalat elhatározta, hogy „Tiszaeszlár“ címmel filmet készít. A bécsi cég kérelmet intézett a magyar külügyminisztériumhoz és kifejezést adott annak az óhajának: legyenek lehetővé, hogy a film külső felvételeit Magyarországon eszközölhessék.

A külügyminisztérium a kérelmet véleményezés végett áttette a Filmszakszervezethez, amely egyik legutóbbi elnökségi ülésén foglalkozott az ügygel és a következő határozatot hozta:

„A meghatározottabbán tiltakozunk az elien, hogy a tiszaeszlári vérvádról szóló „Az emberiség nevében“ című osztrák filmfelvételeinek egy részét Magyarországon készítsék, mert bizonyosak vagyunk benne, hogy a film politikai célja az osztrák nép részére a felmentvény megszerzése a náciizmus alól, annak bemutatásával, hogy Magyarországon már évtizedekkel ezelőtt ilyen súlyos faji gyűlölet rohant ki. Amennyiben külügyi kormányunknak módja volna arra, hogy a filmnek Bécsben való elkészítése ellen felmejeje tiltakozó szavát, úgy ezt a magunk részéről is hajlandók vagyunk minden külföldi szakszervezeti kapcsolati segítségével támogatni.“

Teljesen egyetértünk a Filmszakszervezet álláspontjával és mi is feleslegesnek tartjuk a tiszaeszlári vérvád esetének filmen való felújítását, hiszen ez bármilyen szándékkal készülne is a film — feltétlenül alkalmatlan lenne a könnyen megmozgatható szenvedélyek felkorbácsolására.

Nem akarunk a mozivászonon sem „Jud Süß“-t, sem „Tiszaeszlár“-t, látni!

Könyelem és takarékoság

Szabdaloma bejelentett **O. A. G. PORTÓVÁVAL** SAJÁTKÉZÜLEG BIZTOSÍTANI ÉJSZAKAI NYUGÁLMUNKHAT! Kapuát a készítőnél: Bpest, VII., Rákóczi ut. negyven (az udvarban). Ár: 5 évi jótállással csak huszonkét forint.

Keresem flam

Kutas Györgyöt

szül. 1923 január 8. Budapest. A cionisták 1944 júliusában átszöktették Romániába, Bukarestből adott életjélet magáról. Könyörgöm, aki bármit tud róla, értesítse aggodó edesanyját. Aláírva, mint Kovács Géza bujjál. Cim: Özy. Kutas Imre, Tisza-u. 9.

Héber költők Budapestén

Irtá: Kardos László

A kegyetlenül megrostált magyar zsidóság százával vesztette el szellemi vezéreit. Irók, papok, művészek és tudósok egész legióját nyelte el a lengyel- és németországi táborok falánk földje vagy az immár mitológiaián rémes hangulatu Gáz. A magyarországi héber kultúra művelői is megrikkultak: a héber szó magyarföldi mesterei is ott lettek halálukat, ahol a többiek. Magyarországon mindig gazdagon nőtt a biblia nyelvi és költői vetése, a Holderek, Pataiak, Háméiriek érdeméből mindig virágzott itt — mindig — az utolsó felszáradot érte — egy héber költő kert, ritka és értékes palántákkal. A hitlerizmus iszonyu rohama szinte minden értékünket legázolta és fölperzselt, de a földült kert egy-egy szerencsés virága túlélte az iszonyatot, s újra kivirult. Bizonyára örömmel tölti el a héber kultúra és a költészet minden barátját, ha megtudja, hogy két magyarföldi héber költőt meghagyott a sors, s ezek ma is itt élnek és alkotnak Budapestén. Exotikus, különös növények, megérdemlik, hogy közelről és szeretettel vegyük őket vizsgálat alá.

Kettőjük közül az idősebbik, Ben Cur, akinek munkáiból már Patai József, a héber költészet legbuzgóbb magyar sáfárja is lefordított néhányat. Ben Cur munkáit kéziratból ismerem. A régebbi költői iskola módján alkot, konkrétan körülhatárolható élményeket dolgoz föl kemény, határozott nyelven, erővel, árnyalatok nélkül, a férfias patos nyers indulataiban. 1910-ben írta egyik legnagyobb költeményét, a *Jasisták ellen*, akik egyre szorosabbra huzzák a hurkot a magyar zsidóság nyaka körül. A vers első két szakasza így hangzik. (A fordítás, mint a cikk során a többiek is, az én munkám.)

Fel, szűrés Kála, rántsd ki helyke szabályát! Üvöltö, gyalázz, sujt: itt a koponyámat! Izmod feszül, karod hatalmas, sálh, lisd — Mért ölsz ily lassan, sutyin és tutyd?

Minek zsongitod kifizetődésed? Mit kezdődöd iszonyu tőrödat? Mit fojtod el sakali sivítárod — Morál és tervény stüvege alatt?

De nemcsak a hitlerizmus hazai zsoldosai ellen, támadt ily vulkáni gátlalansággal, hanem az etikus felháborodás láváját zúdítja azokra a zsidókra is, akik a vész első fuvására megszöktek az ősi hit fenyegetett várából.

Még egy utolsó dal: dühöm születte, Szívem zugán ott lucorog vakon, Ha teleszitta már magát epével, Undorral hárfám hurjára csapom „

Nagy tűzvészemből pattanjon a szikra, Mely lelkem alján, mint a szurok ég, És gyújtsa fel az árulók agyát, kik Szívükbe hálvány fáját ültették...

A haragyo rigmusokban túsónt ráismérünk az ótestámentum háborgó, kegyelmet nem tudó prófétáira, akiknek erkölcsi-szellemi öröksége Bialiknál virágzott ki klasszikusan. Juda Halévi *Cion-vonalt* folytatja egy másik szép költemény.

Nem esküszöm a frigidán előtt, Mely némán megdermeszt az erőt, És ott sem, hol a Pénz-Angyal az ur, Ki szentbe-szépbe dul.

Ahol a Mammon fujja föl magát, Testvér testvért csal, barátot barát, Nem térdelék le dölyfös kliszében, Nem ott esküszöm én...

De esküszöm a Nap s a Hold alatt, S hol villognak az égi sugarak, A szőlő csillagfényre esküszöm, Mely tűnik s visszajön...

Hogy míg a szívem-lelkem eldöbög, Elborul bár a sorom vagy ragyog, Sőhajom nem száll, csak Cion fele, Reményem kutja, tel

A másik magyarországi héber költő Ben Slomo, aki harmincadik éve körül jár a Kárpátalján született és első kötetét *Gesarim* („Hidak“) címmel publikálta, még Debrecenben, ahol korábban lakott. Ben Slomo fiatalabb éveiben *mimetül* verselt, sajátosan szöve egysebbe ritkei hangulatokat és heine-i ötleteket. Költői tónusa és ideológiája Bialiktól *Csernikovszky* felé hajlik. Zsidó felajdulásait köz-mopolita módon egyéni, impresszionisztikus lepek válto-gatják. Gazdag zeneiségű, meg-hitt darabok mellett filozofikus-an elmélyedő, reflexív verseket is ír. Egyik kitűnő kis darabja a *Mi lesz?* címet viseli.

Mi lesz az emberrel, akit illelőznek, akárhol lakik, Keletől messze nyugatig véreszonjús, ádáz valakik?

S a várossal, melyre a vad, rontó, tűzes-esővájú had szelkeni-hosszában dagad, sandán mérve a tornyokat?

S mi lesz a néppel, amelyre már híg és éhes hosszú vár, mely tengereken átulál és megöli, ha rátalál?

S ime egy másfajta, nem kevésbé hatásosan formált, értékes darabja. A címe: *Naponta...*

Naponta süprik a szolát, De egy kis por csak ott marad, Számítve holmi zug homályát, Ahol nem éri soha nap.

Palackba dől a sok ital, Öblögetik, mióta van, De egy csöpp lent a vájátáha Beléfogódzik szorosan.

Százsor kimossák a ruhát, Jégcsodás, lugos vízbe forrt — De fedra ráncán ott lapsul még Egy észrevétlen picit folt.

Az élet sodró, vad folyam, Öldő és áradó habu, De mindörökké ott marad, lám, A szív zugáa a bu.

Az az érzésem, hogy ezt a két magyar-héber költőt komolyan számon kellene tartanunk, tud azon a magától értetődő kíváncsiságon, amellyel az ember minden erotikumnak adózik. Hogy tiszta esztétikai értékük és irodalomtörténeti jelentőségük mekkora, azt persze csak a palesztinai zsidóság illetékesei döntelnék el, de hogy a magyar zsidóság tudomást szerezzen ró-luk arról nekünk, a zsidó kultúra itthoni barátainak is ten-nünk kell.

Ki tud flamról? Heller György (Gyuri-ról)

szül. 1922 május 7-én, Wienben. Anyja neve: Schögl Ida, lakott Budapestén, VI., Szondy-utca 92. Be-
múlt 1943 október 20-án a VII.
nának árszámozdhoz, Görényorszába
(Szécsrégen mellett), Onnan 1944-ben
Cseleány (Veszprém m. kerület és 1944
december hó 27-én száradatól 14-ét
magavós a Bokonyba szöktet. 1945
március hó 6-ig Jásd községben
mint levente volt, majd Zircen men-
tek és azóta semmi életjéle nem
adott magáról.
Aki flam hollétéről, vagy későbbi
sorsáról pontos és megbízható fel-
világosítást tud adni, azt hálámon és
köszönetemmel kíván megemlíteni. Jelen-
legben részleteim. Erdélyben kér: Hel-
ler András, Budapest, VI., Benczur-
utca 48., földszint 2.

OROSZ fogságból hazakerkezett
Muszosc! Ki találkozott a fog-
sághban férjemenel,

Konrád Miklós

muszossal, aki biztos hír sze-
rint 1942. november 10-én
Davidovskában volt. Született
1905, száradszám: 109/14. Aki
bármit tud róla, sziveskedjék
értesíteni! Címem: Konrád Mik-
lós, Budapest, VI., Izabella-
utca 90.

KERESEM FÉRJEMET

Weiss Ernőt,

szül. 1914 március 11-én. Utol-
só hír 1944 decemberben Kop-
fázán, Sopron (m.). Ha va-
laki tud valamit róla, értesítse:
se: Weiss Ernőt, Budapest,
XIII., Fáy-utca 87. f.

Glosszák a hétről

AZ EMBERI JOGOK korszerű deklarációjának előkészítésére kiküldött bizottság ülésén — mint a zürichi *Israelitisches Wochenblatt*-ban olvassuk — a Szovjetunió delegátusa, a többi között, ezeket mondta:

— Figyelembe kell vennünk a Tizparancsolatot is, hiszen a Tizparancsolat röviden és egyszerűen tartalmazza a kérdés lényegét.

— beszélt Lake Success-ben a világ leghaladóbb fel-forású államának képviselője a világ egyik legreálisabb erkölcsi törvénysorozatáról!

És mi büszkén olvassuk az erről szóló tudósítást! Büszkék vagyunk arra, hogy a Tizparancsolat — nemcsak speciálisan vallási, hanem általánosan emberi értelemben is — örök idősekséggel ragyog!

A szociálisabb világrend meghonosodása nem fakítja meg, hanem — éppen ellenkezőleg — megerősíti a Tizparancsolatot, amely a marxizmus korszakalkotó gazdasági igazságával harmónikusán megfér!

A Szovjetunió delegátusa nyilván azért hivatkozott Lake Successban a Tizparancsolatra is, mint az emberi jogok egyik pillérére, mert a Tizparancsolat valóban — szent és örök tiltakozás az elnyomás és kizsákmányolás minden fajtájá ellen!

A zsidó felfogás oly szentnek és öröknek tartja az ember jogait, hogy az emberi jogokat az isteni jogokból származtatja, amint magát az emberi méltóságot is az isteni méltóság részének tekinteli, hiszen a porlandó ember testében isteni lélek él!

Sokat beszélnek utjabban az ember veleszületett jogai-ról. Nos, az ember veleszületett jogainak elméletét könnyű lenne vissza vezetni a Tizparancsolathoz!

NÉMETORSZÁGBAN — sajnos! — napról-napra újabb és újabb esetek bizonyítják, hogy továbbra is él a fasizmus és antiszemitizmus szellemel!

A *Jüdische Rundschau*-ban olvassuk, hogy Lübeck-Moislingban és Hannoverban éjszaka feldúlták a zsidó temetőt. A német rendőrség „természetesen” nem tudott a tettesek nyomára bukkanni!

Berlinben nyugtalanul eltűnt néhány olyan nő, aki „pogromhősöket” juttatott a rendőrség kezére.

A helyzetet illusztrálja az a jelenet is, amelyet a *Süddeutsche Zeitung* — közöl Münchenből.

Ismeretlen emberek őjjel eltávolították az utjelző táblákat „A fasizmus áldozatainak teré”-ről és újakat szereltek fel a következő szöveggel: „A demokratikus emberbutítás áldozatainak teré.”

A demokráciát ócsárító és a fasizmus áldozatainak emléket gyalázó táblák majdnem egy napig a nyilvánosság előtt voltak, mert mind-egyik hatóság a másikra toltta az ügy elintézését és a táblák eltávolítását.

A polgármester azt mondta. „Ez a rendőrség dolga.” A rendőrfőnök azt felelte: „Hívják a tűzoltókat”. A tűzoltók úgy vélekedtek: „Nincs köztük az ügysző.”

Mi történt legvégül? Nem a polgármester, nem a rendőrfőnök és nem a tűzoltófőparancsnok intézkedett, hanem a *Süddeutsche Zeitung* szerkesztőségének megbízottai távolították el a fasizista táblákat.

Néhány nappal később azután újból feltették a hatósági közegek „A fasizmus áldozatainak teré”-re a megfelelő utjelzőket...

AZ AMERIKAI KATONAI RENDŐRSÉG kergette szót — olvassuk a zürichi *Israelitisches Wochenblatt* hasábján — Garmisch-Partenkirchenben egy mozielőadás látogatóit.

podgyász és bútorszállítás külföldre

Biró Mihály és Tsa
IV., HÁRSZÁZAR 1 • TEL.: 368-160.

A hangos hirdó a müncheni zsinagóga újjáépítési munkálatait vitte a közönség elé. A magyarázat pedig, a többi között, így hangzott:

— Az elpusztított müncheni zsidók emléktáblát kapnak a zsinagóga falán. Mint tudjuk, a müncheni zsidóság szinte teljes egészében elpusztult. Európában pedig hatmillió zsidó esett a Hitler-terror áldozatául...

— Kevés! ... Kevés! ... Kevés! — hallatszott innen is, onnan is.

Óriási botrány támadt. Különböző csoportok verekedni kezdtek. Az előadást félbeszakították. És az amerikai katonai rendőrök gumibotokkal verték szét a most már nem is sutlogó, hanem egyre hangosbólo náciakat.

PARISBAN GYÁSÜNNEP-SÉGET RENDEZTEK idén is a zsidók deportálásának évfordulóján.

Ezt a gyászünnepséget — hogy félreértés ne essék! — nem a zsidó hitközség kezdeményezte! Szó sincs róla!

A párisi gyászünnepséget Páris városa kezdeményezte és rendezte.

Páris városa a felszabadulás után elhatározta, hogy minden esztendőben megemlékezik a francia főváros egyik legszörnyűbb csapásáról: Páris zsidó polgárainak és munkásainak deportálásáról.

EGY FRANCIA UJSÁGCIKKBŐL idézzük ezeket a sorokat:

„A zsidók vegyék tudomásul, hogy az igazi keresztények szegyenkezéssel és járdalommal látták mindazt, ami a zsidókkal történt... Szeretni akarjuk Izraelt, bocsánatot kérünk tőle és hiszünk — jobban, mint bármikor — a zsidók palesztinai kívánságainak teljesülésében. A zsidóktól függ a mi üdvösségünk...”

MINDEN AKASZTÁSHOZ elment az az „erősidegzetű” asszony, aki e pillanatban már valamelyik rendőrségi cella mélyén hűsül és aki a következőképp indokolta meg mindenfelé az akasztások iránti permanens érdeklődését:

— Azért megyek el a kivégzésekhez, hogy tudjam: miképp kell csinálni, ha egyszer más idők jönnek!

A lefűlelt „nagyságos asszony” nagyon téved! Nem jönnek többé olyan idők, hogy a t. „nagyságos asszony” és nyilas társai teljesülhöz szerint akasztáshassanak, vagy puffanthassanak a nyilas házakban, vagy a Dunaparton!

Egyszer volt Budán kutya-vásár! Egyszer gyilkolhattak, öldökhettek, garázdálkodhattak szabadon Magyarországon területén alvókát férfiak és némberek!

Kár tehát akasztásokra járni! Mást tanuljon a „nagyságos asszony”! Olyat, amiből haszna van!

Akasztsd egy-két év múlva még törvényesen sem lesz Magyarországon, hiszen — alkalmazkodva a Szovjetunió javaslatához és a szocialista humanizmus követelményeihez — Magyarország, a háborús és fasizta gonosztevők szigorú megbüntetését követően, törölni fogja a készülő új büntetőtörvénykönyvből a halálbüntetést!

... Mindenesetre jó lesz utánanézni, hogy a „vérszomjas” urhölgy lelkiismeretét nem terhel-e a múltból néhány gyilkosság, vagy gyilkosságot előkészítő denunciació?

Gyapús a dolog!

SÓS ENDRE

Nyári vallástanári továbbképzés

A Vallásoktatási Ugyosztály, az AlIJat Noárral együttműködve, a Szabadsághegyen, egy átmenetileg megüresedett gyermekotthonban, tanárai egy része számára továbbképzési és üdülési alkalmat teremtett.

Az a munka, amellyel a megszervezés járt és az az átközlősség, amelyet az O. Zs. S. B. tanusított, teljes jutalmat kapott az akció ritka sikerében.

Ilyen sikerült kombinációja a komoly munkának és a zavartalan pihenésnek nem igen adódott még eddig a Pesti Izr. Hitközség vallástanári karának.

Ezúton is köszönetet mondunk mindazoknak — elsősorban a kitűnő előadóknak, — akik hozzájárultak ahhoz, hogy a résztvevők orra a két hétra mindig örömmel gondolhassanak vissza.

Bár csak adódnék mód a jövőben hasonló szemináriumok rendezésére, nagyobb méretben és hosszabb időre.

A Vallásoktatási Ugyosztály.

Székelty Emil ékszerész
Rákóczi-ut 26

Brillians, ékszert, aranyat, ezüstöt, órákat, veszt, csipkét és elad.

**A'SACHDUT
B'AD EREC
JISRAEL**

(Egységben Erec Jisraelel) csoport szervezési munkái nagy agilitással folynak. Ezen a héten megalakultak az egyes szakmai csoportok.

Ugyancsak ezen a héten készült el Simonovits Vera rajzolóművész tervei alapján a mozgalom új jelvénye.

A mozgalom nagy előkészületeket tesz az ifjúsági szervezők terén meginduló munkájához is, minthogy a zsidó fiatalok nagy tömegei tanusi tanak érdeklődést az egység jegyében tevékenykedő cionista mozgalom iránt.

Ezen a héten még néhány jelentkező számára tud helyet biztosítani a mozgalom a közeljövőben meginduló hébernyelv-tanfolyamra.

Istentisztelet a Balatonon

A vidéki zsidó hitélet terjesztésében és fellendítésében — a dr. Krausz Henrik főrabbi egyházi és Antl Ödön világi vezetése alatt álló IX. Izraelita Községkerület ismételt példamutatójának voltak az elmúlt héten tanúi a Balaton-fürdőhelyeinek vendégei.

A fürdőhelyeken a felszabadulás óta az elenyésző számú hazatért körében a hitélet majdnem teljesen szűnhetett és annak újbóli megindítására megkapó péntek-esti istentiszteletet rendeztek augusztus hó elsején Balatonbogláron, melyen szép számban vettek részt a környező falvak lakosai és az ott nyaraló — templomtól hiányzó — fűrdőzők. Az istentisztelet előtt az összevitték meghatva járták körül és tekintették meg Balatonboglár romokban levő emlékeit által állólónak használt, egykor gyönyörű kis templomát s utána vonultak át a hitközség volt kultúrtermébe, ahol megkezdődött az istentisztelet, melynek meleg, multra emlékeztető hangulatához az „Izraelita Színidei Gyermeknyaralótársulat Egyesülete” keretében Balatonbogláron nyaraló mintegy száz gyermek részvétele is nagyban hozzájárult.

Az ima során Köhlmann Kálmán budapesti kántor-tanító a gyermektelep vezetője funkcionált, az ez alkalomra betanított 30 tagú gyermekkorússával és az itt oly régen nem hallott gyermekhangok, nem egy, saját elpusztult gyermekre emlékező hívőnk fakasztottak könnyeket. Majd dr. Krausz Henrik főrabbi mondott beszédet. A fogadtatás szombatján — bennünket — vigasztalnia

kötelességem, mondotta s egy midrásból idézett mesével párhuzamot vonva meggyőzően mulatott rá arra az ultra, melyen járva mindenki vigasztalható. Majd rövid imát mondott s ezzel az istentisztelet végét ért.

Az istentisztelet után Antl Ödön községkerületi elnök és dr. Krausz Henrik főrabbi előbb az ISZGYE, majd a Mizrahi

Balatonbogláron levő mosávjának péntek esti kaddusán vettek részt, ahol elmondották, hogy a következő hetekben Balatonbogláron fognak istentiszteleteket rendezni s remélik, hogy azokkal az itt elszórtan élő zsidóság és a fürdővendégek körében sikerülni fog a hitéletet újból fellendíteni és kimélyíteni.

PASZTERNÁK ALFRED

50 árva zsidóleány elindul...

Amikor egy évvel ezelőtt, a „Szenes Anikó” Leányotthon megnyitó ünnepséget tartották, ezen az eseményen ott láthattuk a zsidóság majd minden vezető személyiségét, akik megjelenésükkel dokumentálták azt, hogy a „Szenes Anikó” Leányotthonból többet várnak, többet remélnak, mint az eddig létesített hasonló leányotthonokból. Ez a remény most beteljesedett. Egy év telt el s ez alatt 50 árva zsidó leány, akik a deportációból tértek vissza, s a „Szenes Anikó” Leányotthonban találták meg lelki nyugalmukat, s azt az utat, amely visszavezette őket a társadalomba, s most a Leányotthon záróünnepélyén, mint kész szakmunkások mutatkoztak be. A „Szenes Anikó” Leányotthon jelentőségét Halász Ottó, a Szakszervezeti Tanács kiküldötte és Nemes Lipót a Fővárosi Gyermekvédelmi Központ képviselője állapították meg, amikor beszédeikben kifejtették, hogy itt nem kifizetendő lányokat, hanem kitűnő szakmunkásokat neveltek, s ezzel a tétellel a „Szenes Anikó” Leányotthon Iskolatanácsa példát mutatott, hogyan kell a kor szellemének és a demokrácia követelményének megfelelően az ifjúságot komoly szakmunkássá nevelni. Vándruska György, iparügyi elnök beszédében úgy jellemezte a „Szenes Anikó” Leányotthont, mint ahol a szeretet és a szakoktatás ideálisan egyesül. Mint magyar ember, örömmel látja, hogy létezik ilyen otthon, az Ipartestület nevében halás szöveget mond az Iskolabizottságnak, amely ilyen kitűnő eredményt vezetett a növendékeket. Az Ipartestület elismerésének kifejezésésképpen 4 növendéket, akik a szakvizsgán kitűnően feleltek, pénzjutalommal jutalmaz meg. Ferenci Sándor, az Ipartestület főjegyzője, kiemelte, hogy ez árva-leányok iránt a magyar demokráciának kötelessége van. Az Ipartestület a „Szenes Anikó” Leányotthon működésével a legnagyobb mértékben meg van elégedve s működését a maga részéről is elősegíteni és támogatni fogja.

Dr. Klein Miklós lágymányosi rabbi nagyhatású beszédében fejtette ki, hogy mit vár a zsidóság ezektől a leányoktól, akik „Szenes Anikó” szellemében nevelkedtek s kötelessé-

gük, hogy továbbra is ebben a szellemben éljenek és dolgozzanak. A zsidóság egyik tartóoszlopai ők. Multjuk: szenvedés, jelenük: a munka, jövőjük pedig a boldogság kell, hogy legyen. Sorsuk egybe van kapcsolva a zsidóságával s az ő munkájuk révén fog megújulni a zsidóság, amely olyan lesz, amilyennek Szenes Anikó álmodta, amikor a mártírünnepet vállalta magára. Székely Dezsőné megható szavakkal mondott köszönetet a megjelenteknek és a zsidó társadalmi segítségért kérte, hogy a „Szenes Anikó” Leányotthon továbbra is működhesse. Weisz Rudolfné köszönetet mondott a Joint elnökének, dr. Görög Frigyesnek, akiknek támogatása lehetővé tette, hogy a leányok, mint komoly felkészült segítő dolgozó nők léphetnek ki az intézet falai közül és a társadalmi egyenértékű tagjaiként élhessenek majd a jövőben.

Beszámolója után kiosztotta a munkakönyveket és a mesterleveleket. Ezután Fein Emma a növendékek köszönetét tolmácsolta az Iskolatanács tagjainak és szakoktatóinak Dr. Görög Frigyes, a Joint magyarországi elnöke, a Joint nevében elismerését fejezte ki az Iskolatanácsnak eredményes munkájukért s ritka családi ünnepnek nevezte ezt a bensőséges összejövetelt, amelyen kibocsátják az életbe azokat, akik mint sorsdöntőzték, kaptak itt helyet. A Magyar Cionista Szövetség nevében Somló a Mikéfe nevében Nagel Marcell szólalnak fel. A zárszót dr. Klein Miklós lágymányosi rabbi mondotta, befejezésül a köszönet a Hatikvát énekelte el.

GERVAI SÁNDOR

MEGNYILT a szabadsághegyi NOEMI PENZIO

gyermeknyaralója

orth. rabbiság felügyelete alatt Pedagógus és orvosi felügyelet. Hetfalmas ösparkban. Zuhanyozás, fürdő. Telefon: 161-612. Cédra-u. 5/B.

Szörme
különlegességek

Pézsma Lovasi Irha szőlősnél

Dohány-u. 1. Tel.: 421-265

Régi képeiről

szép, nagyítást készít

Optilot

Teréz-körút 48.

Ki tud róla?

Grünman Sándor

1946-os címe: Moszkva, 232/5, állítólag pár hete, hazatérés közben Máramarosszigeten halva leletették. Ki tud róla, Szíves értesítést kérek. Steiner Lajos, Bethlen-lér 2. alagsor.

Keresem fiamat

Schermann Miksa musz-t,

kit 1942. októberben vettek Budapesti a Dan mellé. Született 1910. érszept. 10. 1943 januárjában tűnt el. Utolsó tábori száma 292/83 volt. Nagyon kérem, aki lármát tud róla értesítse. Köszönettel: édesapját, Schermann Istvort, Kadarkut, Somogy megye.

Keressük fiunkat,

KLEIN TIBOR
vegyésmérnököt

szül. 1916. Anyja neve: Kanczler Vilma. 1942-ben vették az orosz frontra, század sz. 109/4. 1943 január 17-én fogságba került. Aki bármit tud róla, nagyon kérem, értesítse szüleit: dr. Klein Samu, Dohány-ua 71., 4. emelet.

Kerti székek,

asztalok, sörkimérő, szék, jégsczkrények, bútorok és órák

Rosenfeld

Telefon: 132-274

VIII. NÉPSZINHÁZ-U. 31.

ELADÓ első négy kötet „Zsidók. Egyetemes Története” „Jutányosan” jellegre a kiadóra.

Blockner J.

hirdetőiroda telefonszámai: Központ: IV., Városház-utca 10.

138-442 és 136-499

Fiók: VI., Bajcsy-Zsilinszky-ut 33.

123-624

Második üzenet Párisba

Írta: SZILÁGYI GÉZA

A múlt héten a nyilvánosság előtt üzenetem, részben igazat adva neki, részben vitatkozva vele, egy kétségtelenül éles szemű, ámde tisztánlátásával szerzett megfigyeléseit az elfoglaltság egyoldalúságával világképpé összerakó és világfelfogássá rendező párisi olvasónak. Cikkenemmel teljesen ki nem merített tartalmas leveleiben ez az olvasó egy olyan hirt is megpendített, amely más olvasóim leveleiben — már testes gyűjtemény telik belőlük — pártját rikkítja. A magukra maradt, de ebbe bele nem nyugvó nők jogos panaszaikat kórusba zendítő első cikkemnek — hetekkel ezelőtt jelent meg — oly hosszan zúg, alig gyengülő, részben még ma is tartó visszhangja tömörít, hogy azóta se győzöm ezeknek a nemcsak női, hanem immár egyre több férfi hangját is egybesűrítő hangtömegnek újabb meg újabb cikkeiben valóságos partitúrákba szerkesztését. Talán már ahha is hagyttam volna ennek a mindenestre fontosabbnál fontosabb témának variálását, mert bizonyára kevésbé fontos, de nem érdektelen más témák is kellettek magukat a megírásra. Csakhogy — ez bevallottan nem panaszkodás, hanem dícsérvés — az olvasó beleszól. Ugy véli, hogy e tárgykör nincsen kimerítve, taglalásai alibahagyni nem szabad, ha már kezdtem, akár tetszik most már, akár nem, folytatnom kell, mert ez feladatom és kötelességem. Ezen a téren világéletemben nem szerettem mások előírását követni. Magam állapítom meg, mit látok feladatomnak és mit érek kötelességemnek. Csakhogy tudatosságom és önérzetességem, szerenésére, nem azonos a komolysággal. A századfordulónak legszellemesebb, francia mesterekkel vetekedő szimulakrisztól, a magyar zsidó Keszler Józseftől nem egyszer hallottam azt a ténymegállapítást: „Egy ember bolond lehet, ezer ember is bolond lehet, még százezer ember is bolond lehet, de az egész világ, hálfistennek, egyszerre nem bolond”. Ezt a magam esetében így módosítottam: „Egy olvasónak bolondos lehet az íróval szemben támasztott kívánsága, de ha sokan kívánják tőlem ugyanazt, azt nem szabad bolondságnak lebecsülnöm, azt komolyan tekintetbe kell vennem”. Nekem

szabad cikksorozatomat megünnömm, de ha olvasóim jórcsége úgy látszik még nem unta meg, folytatnom kell. Annál is inkább ezt kell tennem, ha igazában magam nem is untam meg, csak attól félek — ezáltal túlságosan hipochondriásan — hogy mások megunhatták. Tehát időről-időre folytatom.

★

Női levélíróink gáncsolták a férfiakat, a megtámadt férfiak vádolva védekeztek, de férfi fejt ellen eddig nem fordult. Párisi olvasónk azonban, ritka és ezért feljegyzésre érdemes kivételként, annyira függetlenné vált a sexualógusok és szociológusok tapasztalati szerült olykor igen erős „nemi szolidaritás” alól, hogy férfiatársaira, pontosabban szólva ezeknek egy részére, leghidegebb elfogulatlansággal, a tárgyilagosságnak már legmaximumával tud nézni és tagadhatatlanul le is nézi. Ez a látásmód ritkaságánál fogva már-már szinte exotikum-számba megy. Lássuk, hogyan csinálja ezt!

Levelemnek abban a részében, amellyel „Üzenet Párisban” című multheti cikkemben keményebb hangon kellett polemizálnom, a párisi levélíró a panaszkodó nők ellen foglalt állást. A panaszkodóknak ez a fajtája állítólag nőietlen is, zsidótlan is. Persze élesen tiltakoznom kellett a *jus murmurandi*, a morgás jogának, mint régi politikusok elkéresztették, a szenvedő kreatúra ez utolsó jogának, kegyetlenül szigorú megtagadása ellen. Még a férget sem lehet megakadályozni a vonaglásban, akkor, ha rátipornak. A sorstól megtaposott nők pedig nemcsak vonaglanak, hanem, mert elmebeli képességük van rá, ezt a vonaglást nem csupán reflex-mozgásban, hanem megfontolt értelmes beszédben is, akár szelíd, akár kemény panaszban kifejezésbe tudják vagy sirni, vagy jajgatni. Nem szólva ennek gyakorlati hasznáról, amellyel esetleg vitatni lehet, noha én nem vitatom, de a lelki feszültség, bizonyos fojtó szelepek megnyitásával, ez a panasz kétségtelenül könnyítve enyhít.

Érdekes azonban, hogy a párisi levélíró, amikor megrója azokat a nőket, akik őszintén és nyíltan panaszkodni mernek, mert ezt joguknak érezték, egyúttal a nőkkel megértetni próbálja, hogy még akkor is, ha panaszkodásuk „illendő” volna (szerinte nem az), mégis ok nélkül való, mert olyasmi miatt panaszkodnak, amiért egyáltalában nem érdemes siránkozni. „Gondolják meg — írja —, hogy veszíteneke vele, ha egyes férfiak idegen asszonyok felé fordulnak? Ma ugyanis ezek a férfiak legin-

kább azok közül valók lehetnek, akik a nagy tragédiában a vallás és az egész zsidóság csődjét látják, mert naivan azt hitték, hogy paktumot kötöttek a Teremtővel arra nézve, hogy bármiféle életet folytassanak is, nekik kivétel a jó sorsuk kell hogy legyen, mert a kiválasztott nép gyermekei. Sohasem gondoltak kötelességekre, melyek a kiválasztottságból erednek, hanem valamilyen monopoliumnak fogták fel és keservesen családok. Mindenképpen az a tényállás, hogy ezek a családok, tudatlan zsidók most nagy hangon járnak a városokban és azt hirdetik, hogy hitük megingott, az idegeneknek adnak igazat és akárcsak a nacionalszocialista nevelésű fiatalok, ők is azt vallják, hogy az élet célja csak a szórakozásban és mindenfajta válogatott élvezetekben keresendő. Az ilyen férfi zsidó családi légkört nem teremthet maga körül, zsidó asszonynak jó férje nem lehet és zsidó gyerekeket nem nevelhet. Miért panaszkodnának hát a mi nők az ilyen férfiak elvesztése miatt?”

★

Az éles szem éppen úgy nem véd meg a súlyos tévedések ellen, mint a tárgyaknak csak bizonytalan körvonalait észlelő vakok szem. Találomra írja le levélírónk a fentiekben a pokolból visszatért zsidó férfiaknak egy bizonyos fajtáját. A leírás szabadsága ellen igazán nem lehet kifogást tenni. Hogy e leírás csöppet sem hízoló, arról nem a leíró tehet, hanem azok, akiket minden torzítás nélkül híven leírt. Ez a leírás egyúttal örökkéigallapítás is és ez az értékelés, amely a szóbanforgó férfiakat a zsidó szívvel megállapított rangorban alacsonyabb fokra helyezi, minden súlyosbító és enyhítő körülmény tárgyilagos egybevetése után nem mondható igazatlannak, de még túlszigorúnak sem. A levélíró csak akkor hibázott, amikor szem elől tévesztette, hogy ezen a már pusztán hü lényképezéssel is kipellengérezett földrajzi kívüli hazatértek egészen másfajta férfiak is, a jól megfigyelt leírattól nagyon is eltérők, jóval különbek, egészen más borsóban szöttek. És megelégedett arról is, hogy a nők, amikor szabad párválasztásról van szó, még személték is jobban működőket őstörőket, amely persze tévedéseket egészen ki nem kerülve, megkérte és gyakran már az első találkozások megérzetei az ép nővel, milyen férfipartnerrel, helyesebben szólva egyelőre még csak milyen partner-jelölttel áll szemben. Volt egy korszak, életemben, amikor mosolyogtam az ilyen „megérzésen”, és megleltet na-

gyon is kétségbe vontam. Most már sokkal türelmesebb, mert már tapasztaltabb is lettem, és ezek a tapasztalatok feljogosítanak arra, hogy komolyabban vegyem ezt a női észönös megérzést és egyáltalában ne becsüljem le a megérzés alapján szerzett adatokat. Ez pedig nem miszticizmusra való hajtás, amely, bárhol elemezzen is magamat, hiányzik belőlem, hanem bizonyos, még kellőképpen ki nem kutatótt és ezért még eléggé nem is értékelhető különleges emberi képességeknek az életemre és értékelése.

★

Párisi levélírómat tisztelttel kérem, ne álljon túlságosan a nőket. Tudnak választani, ha van kikből kil. És ha őszinténre hallgatnak, persze nem leszik mindig, és ha engednek „megérzésük” sugallatának, persze nem engednek mindig, akkor nagyon is elriasztják az asszonyt a tisztá buzától és nem bolondok, hogy az asszony részesei előnyben. Ha csak értéktelen férfiak volnának a világban (erről pedig szó sincs) és csak ilyenek fordulnának idegen asszonyok felé (rajnos, értékesek is és nemcsak, mint levélírónk a távollátó hiszi, egyenek, hanem elég sokan), akkor kár volna minden rábószoló, meggyőző és utbagaztani próbáló szóért. A férfi nélkül maradt nőknek java azonban — levelek jogát adnak erre a megbecsülő magyarázatra — nem étketlen férfiakért török maguk. Ha pedig ilyen férfiakat, akik mégiscsak akadnak és talán nem is oly ritkán, mint zsidó férfiak, testvéreit túlságosan lebecsülő levélírónk a jobbjegyzetben állítva véli, ha ilyen valamirevaló férfiakat nem tudnak megnyerni maguknak a karjukat fájdalmas mozdulattal kitérő és megsebzett felkötött önkínzó lemezletlen nők — nem szemérmellenség ez, csak gyötrelmeken megakadályozó és kintőlőtől káprászerített órcin edző — akkor nem állja meg helyét az a kissé gunyos kérdés: „Mit vesztenek a nők, ha egyes (?) férfiak idegen asszonyok felé fordulnak?” Mit vesztenek? Sokat, talán mindent. És könnyű azt a vigasztaló tanácsot nyújtani, hogy a családi otthoni kell hogy pótolja a közösségekkel való összekapcsolódást, mert bizony nem pótolja. És könnyű azt állítani, hogy a házasság egyéni boldogságot, melyet óhajtani, melyre törekedni minden teremtet lény öszoja, elleledtetli a másokért való társadalmi munka, mert bizony nem felelteti el. Akinek nem jutott semmiféle egyéni boldogság — hiszen teljesen és mindig senkinek sem jut, de némelyeknek legalább fogyatékosan és töredékesen olykor, — az nem jó harcos az emberitársainak egyetemes boldogulását folyó hadjáratban. Aki saját magának nem tudott vagy nem tud otthont teremteni —

Tojáskonzerváláshoz
GARANTOL!

Nem lesz télen tojásgondja. Főlerakat: Stessel, Budapest, IV., Városház-uten 1.

edősorban lelki otthonra gondoltok — az nem válik be sem téglahordónak, sem pallérnak vagy vezető mérnöknek a közös új otthonnak építómunkájában sem. Elnémítani utóvégre erőszakkal, mindent lehet, de ez még csak tökéletes elfojtást sem jelent mindig, akár milyen elfojtásból pedig sohasem virágozott ki nemhogy a dus boldogság, hanem még a legszerényebb kielégülés sem.

★

Most már úgy érzem, eleget zsörtölődtem a párisi olvasóval. Örülök azonban, hogy van levelemnek egy része, amelyet mindenképpen helyeslően idéztek. Általánosságban beszél a vegyesházasságokról és noha egyes esetekben elismeri a házasságok egyéni szempontjából kellően sikeres voltukat, mégis az egyéni eseteken messzebbre látva tudatva ezt állapítja meg: „A vegyes házasságokat általában különösebb antipátia nem szokta kísérni a zsidóknál és nem lehet tagadni, hogy rendszerint a felek számára egészen kellemes szövetségeket eredményeznek. Minden esetben azonban határozott veszteséget jelentettek a házasságok a zsidóság szempontjából, mert a házasságok következtében fogott azoknak a száma, akik a törvényt, a zsidó nép és az emberiség jól felfogott érdekében fenntartják és mint valami csodálatos lámpát hol rejlve, hol nyíllan óvják és őrzik fejlettebb generációk számára. Ez a felfogás teszi érthetővé zsidó szempontból, ha a vegyesházasságokat elítélik. Ez tehát nem *osoba faji gyűlölködésből vagy gyűnevezett népi érzékeltől* azaz szerint történik, mint amilyen hamis szempontokból a fajelmélet hívei tiltakoztak a vegyesházasságok ellen”.

Szavakból örülök, hogy két cikkre is felvitatkozás után — szeretek minden hozzáférést, mely *ermény, vitára ösztökél* — legvégül nem kell ellentmondanom leveleimnek és büszkőül az *egyetértés békés szellemében szoríthatom meg kezét*.

HAVAS Tel: 126-936.

üzleti könyv,
papír, töltőtoll

Bp.V., Bajcsy-Zsilinszky-u. 76

Orthodox intézmény

keres perfekt szakácsnőt, XII., Városmajor-utca 62.

Szessziföldi berendezéseket,

részletüket üzemképes állapotban Deffeg motorok, hűtők, szivattyúk, szessziföldi gépek bérbe vagy vásárlás, vagy megvételre nálam kaphatók: Grósz Lajos, Bp., Wesselényi-u. 16., I. emelet 3.

Zsidó élet Prágában

Prága, július 30.

Prágában a prágai zsidóság már csak muzeális jellege van. Hölér az Altneuschul körül az európai zsidóság muzeális emlékeit akarta megkövesítve megtartani, ezért hagyta meg épségben az itteni ősi épületeket. Az ősi temetőben járva, valóban azt érezzük, hogy az európai galut temetőjében járunk. De ez a temetői hangulat kísért tovább bennünket, az egyik templomban berendezett zsidó múzeum megtekintése közben is. Még Hitler rendezte be ezt a múzeumot, a hozzáértést természetesen egy zsidó tudós szolgáltatta. Szobákra osztott helyiségekben és szekrényekben a zsidó élet minden megnyilatkozása, születéstől a haláláig, a cseh zsidóság relikviáiból. Évszázadok templomi kincse, kiirtott hitközségek minden büszkesége. Ezzel a múzeummal Hitler késői exotikumot kutató európai tudósainak akarta „álménteni” a zsidóságot. Ime ilyen volt az életük Tudományos téma: doktori értekezés. Halálos hangulat ült meg ennek a temetőjében berendezett zsidó múzeumnak a teremt. Mert valóban nem élnek már azok, akik ezeket a Tóra-függönyöket használták, akik ezekbe a Sáfárokból fújnak, akik ezekből a díszes haggadákban olvastak. Ki használja majd ezeket

olyan helyen, ahol az egész országban nincs 700 zsidó gyermek!

A zsidó városháza tornyán héber és római számjegyű óra mutatja az időt. Az egyik jobbról balra forog, a másik balról jobbra. De miad a kettő pontosan azonos időt mutat. Ha a magunk utján járunk is, azért az azonos az emberiség útjával. De hiába, itt már kikerülhetetlen a pusztulás. Menjünk hamar — szinte fokozottabban érezzük ennek szükségességét — már holnap, Erec felé, az eljárt zsidó nép otthonába. Temetőből — gyermekkerit!

Nemzetközi Ifjúsági konferencia Prágában

E napokban nyílt meg Prágában a világ ifjúságának nemzetközi konferenciája, amelyen a palesztinai zsidó diákság százlaga küldöttsége jelent meg. Tiszteletükre a prágai pályaudvart kék-fehér mágendávidos lobogókkal díszítették fel. A kongresszuson az arab diákság is részt vesz. Zsidók és arabok közös „Palesztina” tábla alatt vonultak fel. A sportversenyen a zsidó diákság az első helyezettek között szerepelt, szép sikereket értek el s ez nagyban növelte népszerűségüket.

(Gellért.)

A tatal mártírok emlékművének leleplezése

Augusztus 3-án d. e. 10 órakor tartották a tatali teljesen kifosztott, a gyász képét mutató zsidó templomban az elhűtött tatali és Tata környéki több mint 600 mártír emléket szolgáltató gyászünnepséget. A kormány Molnár Pál vezérőrnagy a honvédelmi minisztert Udvardy ezredes képviselte. A temetőben elhelyezett emlékmű leleplezésére a gyászünnepség közönsége és a megjelent küldöttségek zárt sorokban vonultak fel.

Dr. Eisenberg Béla győri főrabbi, beszédében rámutatott arra, hogyha 1944-ben minden szószékéről elhangzott volna a 10 parancsolatra figyelmeztető felhívás: „Ne öl!” könnyebb lenne ma a társadalom lelkiismerete és kisebb volna a gyász és a mártírok száma. Fleischmann Elek, a győri egyházközség elnöke, a magyar zsidóság részvételét, Grosz Miklós, a Munkaszolgálatosok Országos Antifasiszta Szövetsége együttműködését tolmácsolta. Duschinsky Jenő, tábori lelkész-őrnagy, a honvédelmi minisztérium és a honvédség nevében bucsuzott el a fasizmus áldozataitól. Dr. Gyirmoth Péter, a római katólika egyház, dr. Markas Jenő esperes, a református egyház, Patai József, a szociáldemokrata párt, Rigó József, a MKP nevében ültet el az emberi goncszág időszakát és a zenekar gyászzenéje mellett koszorúztak meg az emlékművet és lettek fogadalmat arra, hogy az emberek közötti faji megkülönböztetés ellen a jövőben összefogva küzdenek.

PARÓKÁK, POTRÉSZEK

békebeli minőségben, művészi kivitelben

ALTSCHULER E. HAJMÚTERMÉSEN

BUDAPEST, VII., OSÁNYI-UTCA 12

Modern
bőlgfodrászati
kiszolgálás

Borotválkozzon

a valódi „HARAB” svájci villanyönborotvával

Vallási szempontból kifogás alá nem esik. Használata könnyű és kellemes. Kapható jobb drogériákban, kések és elektromos szakszettekben. Ha valahol még nem kapható, úgy forduljon a képviselőhöz: Kooztelitz és Tsa, Budapest, V., Sze-utca 11. Telefon: 180-490.

Jó és olcsó
függönytartó
képkeretek
nagy választékban.
Üveges munkát
hatósági áron vállalok

SZÉCSÉNYI

VII., Bethlen Gábor-utca 7 sz.
Telefon: 224-268.

Házvezetőnő, elsőrendű főzónő, nagy gyakorlattal, házakhoz ajánlkozik. Dohány-utca 58-60. Félelemtel 13.

Ing javítás, női és férfi fehérművek,

filtdörnyök készítése hozott anyagból. Az Uj Élet olvasóinak 10% eng. Szentkirályi-utca 2. Musz. üzvegy üzlete.

KOMLOSNÉ visegrádi szünidél nevelőintézetbe

üdülő gyermekek felvételnek

Szorgalmi évre budapesti tanuló otthonába még 1-2 tanuló felvétetik.

Zsidó közintézmény keres
kifogástalan

gyors- és gépirónőt

azonnali belépésre. „Szorgalmas” jellegre a kiadóra.

TALESZ, T'FILIN

mezuza, eleez, megile és héber könyvek VÉTEL, ELADÁS, JAVÍTÁS. Jährzeittábla készítését vállalom. UNGAR MÓR, Király-utca 17., kapu alatt vagy I. emelet 4.

Budapesti üzemmel rendelkező, csinos, gyermektelen, műszervegy rokonon részére jönnéjelenésű, korrekt életállsal keresek, 45-48 évig. „Grafikai szakmából” jellegre a kiadóra.

A Munkaszolgálatosok Orsz. Antifasiszta Szövetségének nagygyűlése Hódmezővásárhelyen

Az egész város társadalmának részvételével tartotta meg nagygyűlését a Munkaszolgálatosok Orsz. Antifasiszta Szövetsége hódmezővásárhelyi csoportja. A zsufolásig megtelt előadóteremben a társadalmi összefogás megnyugtató mértékben jelentkezett.

A Munkás Dalárda vezetésével a közönség a Himnuszot énekelte el megnyitónál. Spitzer Miklós elnök meleg szavakkal köszöntötte a jelenlévő polgári, katonai és rendészeti hatóság képviselőit. Vázolta a Szövetség eddigi munkásságát és további célkitűzéseit.

Vágó Gyula közp. kiküldött szervezési és gazdasági kérdésekkel foglalkozott. Baumfeld István ifjúsági káderkiküldött az ifjúság feladatairól beszélt.

Pór Dezső orsz. alelnök tartotta meg ezután beszámolóját nagy érdeklődés mellett.

Kardosonyi Ferenc főispán reflektált Pór Dezső előadására és tomboló tapsok között jelentette ki:

— Szükség van és lesz e Szövetségre — mondotta többek között a főispán — és bennem akár naponta is őszinte segítőtársra találom minden problémáinkban. Dolgozzunk együtt és elmaradhatatlan sikereink is közelebb lesznek.

Simon Sándor a szövetségi program mellett tett hitet.

Két bajtárs hozzászólása után dr. Erdélyi társelnök zárószavai foglalták össze a nagygyűlést elhangzottakat.

A közönség azzal az érzéssel távozott a nagygyűléstől, hogy Hódmezővásárhely e nagy eseménye közelebb hozta egymáshoz a tegnap mesterséges jelzőszavak gyűlöletével elválasztottakat.

Pályázat

A Budai Izr. Hitközség pályázatot hirdet általános iskoláinál három tanítói állásra

(Egyik az általános V. osztályba.) Az egyik állásra konter-lanító előnyben. Híber tudás ugyancsak előnyt jelent. Pályázatokat augusztus 20-ig a Budai Izraelita Hitközség Hivatalába (III. Pó-utca 12.) kell eljuttatni, elődigi művelődéssel, külön képesítéssel megjelölésével benyújtani. Budapest, 1947 július 31.

Lakásfestést,

butorfestést, portafestést, cimetáblafestést lökéletes munkával garancia mellett készít

KRÉMER JENŐ

szobafestő, mázó és cimetfestő mester, VII. Hódmezővárosi Rákóczi-ut sarok. Tel.: 135-881.

EMÖD TAMÁS:

A vitési telek*

A templom mögött egy üres terek, hepelupáit tépik a szelek, felveri a gyom, dudva, vad kapor, nyílt talajáról száll a téglapor.

Pénteken, mikor ünnep esteleg, teli koldussal az üres telek, egyike csónka, a másikak vak, mankón kópognak közüük a szavak.

A Majse szól: „A félkarom, a bal, ahol átszúrták, még ma is nyílnak”. A Joske szól: „A féllábam, a jobb, ahol állították, már megint sajog”.

A Majse szól: „En vitézkedtem ám, még kieszűstöl is kaptam komám!” És szól a Joske: „Ajjaj, idén, itt nagyjezűst van! Hát ki a vitész?”

Felzendül a rajt a fal alatt, ez ezüstöt mutat, az aranyat, míg csillag gyűl ki fent a fal felett és kiürül a — vitési telek.

* Ez a vers Emőd Tamás irodalmi hagyatékában maradt meg. A kurzus idején írta a kiltető költő, de természetesen — akkor csak — Iróasztala számára.

Ilyen is volt...

(Levél a szerkesztőhöz)

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Engedje meg, hogy lapjuk legutóbbi számában megjelent „Volt ilyen századparancsnok is” című cikkével kapcsolatban az alábbi pár sorban megemlékezhessenek volt századparancsnokokról, Hering Andorról, aki szintén egyike volt ama keveseknek, akik embereséges módon bántak alárendeltjeikkel, a zsidó munkaszolgálatosokkal.

1941. április havában vonultam be Mátészalkára, ahol első századparancsnokunk Széchenyi István tiszapolgári tanító lett, aki elvonulásunkkor, Jehova Istenre eskette fel a századot. Következő álmomás-lyünkön, Nagyszőlősen, olyan pajtába helyezték el bennünket, ahol 10—20 centiméteres talajvízbe rakott szalmán fektedtünk. Embertelen bánásmódjának jellemzésére el kell mondanom, hogy például a rituális kosztához ragaszkodó csengeri metszőt a kerettel fogatta le és száját felfeszítve öntötte bele a forró ételt. Kedvenc és egyben legenyhébb kifejezése voltunk kapcsolatban ez volt: bűdös-kommunista fajzat. Kegyetlen bánásmódja nálbe jutott a nagyszőlősi főispánnak, akinek intézkedésére azután le is váltották. Az ő helyébe jött a nyiregyházi Hering Andor, tényleges zászlós, aki felebaráti szereteténél ragyogó példáját adta. Azonnal gondoskodott megfelelő szállításról, a bajársokait a városparancsnok egyenes tilalma ellenére turnusokba

oszlva, szabadságra küldte. Mindenképpen jó barátja igyekezett Jenni alárendeltjeinek. Időközben a századot Beregdubokára helyezték át, ahol egy Tisó Bőv előtti szombaton megjelentek a csendőrök, hogy a község mintegy 90 főnyi zsidóságát Bilkére, majd onnan tovább Ukrajnába való kiszállításához összeszedjék. (1941-ben történt!) Hering Andor a csendőröket elzavarta, akik erre Bilkéről egy magasabb rangú tiszttel tértek vissza, akinek intézkedésére mégis csak elvitték a zsidókat. Hering másnapra kötelező bőlőt rendelt el és amikor vasárnapra mégis hazacsendítették a zsidókat, a század négy lovaskoeriját küldte értük.

Ilyen embereséges ember volt Hering Andor, az én századparancsnokom.

FEJÉR MIKLÓS

Kisvárdai és környéki deportálásban és munkaszolgálatban mártírhalt halt szeretettjeinek emlékére emléktáblát állítunk fel,

kiknek neveit ez emléktáblán fogjuk megörökíteni. Felkérjük Magyarországi területén és külföldön élő hittestvéreinket, akik mártírhalt halt szeretettjeinek neveit emléktáblánkon megörökíteni kívánják, lakóhelyüket és pontos címüket velünk mielőbb közölni szíveskedjenek.

Ant. Orth. Izr. Hitközség.

MEGBÍZHATÓ, jóérzésű, deportált nevelőnő keresek két éves kislányom mellé. „Csatlát” jelölgere a kiadóra.

A „Zsidó Egység” Demokratikus Hitközségi Párt múlt heti gyűlései:

A Zsidó Egység Demokratikus Hitközségi Párt V. ker. szervezetének napján Révész András „A pozitív zsidó gondolatról” szöveit, majd dr. Bródy Ernő beszélt „A nő jelentőségéről a közéletben”.

A Párt VI. kerületi szervezetének a szokásos összejövetelen Kastner Zoltán „A zsidó nép Erec Jisraéli mártírjairól” emlékezett meg, majd Forgó Mihály tartott beszámolót.

A Demokratikus Hitközségi Párt VII. belső, erzsébetvárosi körzetében, július 30-án, a Royal kávéház helyiségében dr. Várdi Jenő ismertette a zsidóság helyes külpolitikai helyzetét. Szegő Jenő felszólalása után Szigeti Jenő, Karinthy Szomjuság című művét adta elő.

A Párt ugyanezen körzetének Magyar színház kávéházi csoportjában aug. 1-én Szegő Jenő vezette vitatást, míg a Rio kávéházban Kulcsár Gyula tartott előadást.

Július 30-án a Baross-kávéházban a VIII. kerületi szervezet ülésén Braun Mihály elnöki megnyitója után Révész András, dr. Rórmézi Zoltán, dr. Vas Lipót és dr. Adler Károlyné tartottak beszámolót.

A Párt XIV. körzetének gyűlésén a Cserő-kávéházban, dr. Mezői Lajos tartott nagyszabású beszámolót. Utána Szigeti Jenő és Róbert Mária tartott előadást, majd Pick István mérnök ismertette a Műsz. szervezet tevékenységét.

Felhívás!

Kérjük Izrael Bélát és Friedmann Armit

hogy saját érdekében azonnal jelentkezzenek a Jeltat külföldi osztályán: Sas-utca 16.

ÜZEM ÜZLET HELYSÉGET

FELLNER KÖZVETÍT SZENT ISTVÁN-KÖRUT 30 (Marx-térnél Telefon: 129—792)

PAPIR, ÍRÓSZER

üzletkönyvek, kártyák, amerikai naplók és ábrák könyvek. WEINBERGER ÉS FEJERNÉL, VI. Deák-tér 6. (Anker-palota). Tel.: 423—613.

A Degob budapesti hivatalában Oroszországból hazatért alábbi munkaszolgálatos hadifoglyok jelentkeztek:

Julius 29-én:

Deitseh József, 101/18, Hegedűs Sándor-u. 17.
Benovics Andor, 109/15, Gyöngyház-u. 2.
Lessner József, 101/330, Tapolca.
Grünwald László, Budapest
Friedmann Jenő, 109/23, Andrassy-ut 35.
Stiller Jenő, 9/7, Sziv-u. 67.
Schweitzer Sándor, 101/42, Budafoki-ut 10/15.
Beer Sándor, 10/3, Zollán-utca 6.

Länger József, 105/32, Sziv-utca 13.
Horváth Sándor, 101/41, Hungária-körút 113.
Bauer Ottó, 701/12, Roten-biller-u. 4/b.
Max Ferenc, 109/16, Péterffy Sándor-u. 19.
Kádár Imre, 109/15, Francia-ut 33.
Weisz Jenő, 8/6, Nagyaládi Szabó-u. 18.

Julius 30-án:

Schossberger Károly, Bor-büntetőszd., Dalszínház-u. 10.
Révész Endre, 1. pótkeret, 2. zlj, Eszperantó-u. 3.
Dr. Hamvai István, 109/15, Kerepesi-ut 38.
Weiner György, 100/15, Thököly-ut 91.
Gulmann Antal, 103/303, Szinyei Merse-u. 21.
Frisch Vilmos, 6/2, Dob-u. 31.

Frommer Sándor, Vác, Vörösmarty-u. 50.
Förschner Péter, Jászberény, Alkotmány-u. 4.
Geiger Pál, 101/42, Andrassy-ut 23.
Grünhut József, 5/2, Viseg-rádi-u. 43/45.
Dr. Gonda Dániel, 109/23, Czobor-u. 40.

Julius 31. — augusztus 1.

Dr. Sámuel Jenő, Szálalinksz, Hernád-u. 5. II. 5.
Winternitz Antal, 101/16, Szemlőhegy-u. 9.

Lohmann Diamant Kornél, 101/27, Légrady Károly-u. 12. fszt. 8.

A Degob hirsolgálatára Oroszországban levő munkaszolgálatos hadifoglyokról

Odessza 159/1. lágerben tartózkodók névjegyzéke:

Herczog Ferenc, tisztviselő, 35 éves.

Dr. Lukács László, közigaz-
gász, Monori Mag. főtitkár, Budapestről

Charkov-ban tartózkodók névjegyzéke:

Rosner Eugén, Nagyszeben, kb. 35 éves.

Szöke Ferenc, Nagyvárad, kb. 22 éves.

Zucker Chajim, Máramaros-sziget, kb. 30 éves.

Odessza 7159/10. lágerben tartózkodók névjegyzéke:

Dengelögi Tibor, Kolozsvár, kb. 27 éves.

Klein Béla, Újpest, 33 éves, pék.

Izsák József, Kolozsvár, 33 éves.

Markovics Béla, Nagyvárad, 27 éves, szeszlovő.

Salamon Sándor, Kolozsvár, 27 éves, szabó.

Charkov 7149/2. lágerben tartózkodók névjegyzéke:

Bergel Márton, Nagyvárad, szabó.

Gelb Béla, Budapest, cipész.

Freier Jenő, Bpest, szabó.

Hirschl Alfréd, Bpest, cipész.

Berger Ferenc, Máramaros-sziget.

Huszi Mór, Máramaros-sziget.

Feuerwerger Salamon, Dó, szücs.

Izsák Sándor, Kolozsvár, építésmérnök.

Fischer Tibor, Budapest, m. tisztviselő.

Dr. Jónás Béla, Eger, ügyvéd.

Grünwald István, Budapest, cipész.

Dr. Kádár György, Debrecen, orvos.

Kripka István, Eger, molnár.

Lőrind Endre, Budapest, újságíró.

Dr. Láng Imre, Budapest, orvos.

Pollák Benő, Kolozsvár, keroskedő.

Pollák György, Bpest, cipész.

Rackmann Tibor, Miskolc, fogtechnikus.

Dr. Róna Tibor, Budapest, banktisztviselő.

Schwarcz Béla, Bpest, szabó.

Schwarcz Andor, Budapest, szücs.

Sonnenfeld László, Bpest, m. tisztviselő.

Singer Dénes, Zalaegerszeg, fuvarozó.

Scheff Ernő, Bpest, gépkocsi-vezető.

Schwarcz István, Budapest, szabó.

Stendler Béla, Budapest, m. tisztviselő.

Várkonyi Wassermann László, Budapest, droguista.

Tambur Mária, gazdálkodó.

Marinkszban, (Kamerovszkaja oblaszt) tartózkodnak:

Ehrenfeld Mária, Nagyvárad.

Farkasné, Schlesinger Berta, Nagyvárad.

Eisenwald Olga, Nagyvárad.

Novák Irén, Nagyvárad.

A DEGOB információs osztálya (Bethlen-tér 2. I. 36.) közlése szerint valamennyien egészségesek és rövid időn belül hazatérnek.

A Pesti Izr. Hitközség útján az alábbi jegyzékben felsoroltakat keresik külföldről

Jelentkezés VII., Sip-utca 12. I. 16. délelőtti 9-12.

833 Fried Samuél Váci-ut 6., Seerszám-gépekter, Fried Imrét és Mag-dát keresi Raphael Sabatay Athé-nes

961 Schwarcz Ödön Eötvös-u. 27. keresi özv. Fischer Stefánia Fiume

849 Özv. Nemes Jenőné sz. Hecht Henrikát keresi Julia Lehmann Bruxelles

962 Kottenberg Wolf ruhakereskedő és családját Akácfu-ut 65. keresi Rosa Lamm Szeccin

872 Davidovits Samuél és Krausz Imrét keresi Thomas Nadelscheer Stockholm

968 Zsoldos Endrét Pozsony-ut 12., dr. Sever József-né címén keresi Traute Goldschmidt Berlin

875 Özv. Ureleth Antihét, Paulát, Lászlót, Marányi-u. Székényi Gyulát Dolnák-u., Sipos Nándort és családját, Popuda Alfréd, Eller és Vas-családot keresi Spitzer Géza Paris

1278 Dr. Goldstein orvost, szül. Szuchaberauynán, keresi Sigmund Marmelstein New-York

880 Fried Sándort sz. 1897, Bujtán, keresi Fried László Timisoara

1279 Joli Czerniakow, sz. 1920., anyja Ketty Imareddi keresi Jewish Community Tirschenreuth

902 Heller Ernő (Ödön) (orvost, Heber Tibort és Bélát, dr. Frank Arturt keresi Maurice Radwaner Hafia

1280 Dr. Ádám, apja ügyvéd, keresi Johan Wostri Baden bei Wien

916 Fischer Lajost és családját Nap-u. 15. keresi Heingich Fischer Wien

1281 Adler Oskár bankhivatának keresi Kántor Vilém, Csr

925 Ehrenfeld Jenő sz. 1893. Nyitra keresi Imr. Hans Weiss Wien

1282 Milsky Simont és Előt, Klein Lipót és Miklóst Pilsenből, Hasreiterne Steiner Annát Budapestről keresi Kurt Hirschhorn Wien

931 Kőrösi Károlyt, sz. 1887. Nagyvárad, keresi Kunzmantel Lajos Oradea

1283 Manstein bérárkereskedő, gyárost és nejét keresi Joel Schächner Telaviv

923 Szász Andor és családját Bösztör-néni-ut 35/a keresi Maria Wal-tenberg Landshut

1284 Löwinger Miklós, sz. 1901. Trnovany Teplice, keresi Anna Huberova Podobrad

952 Garai Lajost Zsigmond-u. 23. ke-
reszi Branslawa Sawicka Wat-
brych

1285 Jessua Catán 27 éves, keresi Da-
vid Haim Carasso Athene

957 Sekler Benjámin Károly-u. 21. ke-
reszi Stein Rachei Bergen-Be-
sen

1286 Meleeh Feuerlichtet keresi Ivam Ruchla Berlin

960 Neuman Herschlebel, dr. Braun Leont Leont-u. 17/c., Braun Ká-
rolyt, Dolnák-u. 48., Braun Mik-
lóst keresi Valeria Broglia Mi-
lano

1287 Robisek Leó, Rezső és Győ-
gyöt Zagreből keresi Alabeta
Slüssná Brno

967 Eekstein Bertát, leányát Grete
Kissit keresi Felix Markstein New-
bury

1288 Weiss Károlyt, Nagymező-u. 14. a
keresi Hilde Nathan, London

Nagyon kérem

az „UjÉlet” július 25-i számában sze-
renlő 1018 százaubeli László Ferenc
bajtársait, miután megadott címen nem
kelltem, közölje velem, hogy mit tud
Hansen Gézáról, Dr. Hansen, Buda-
pest, Nagyatádi Szabó-utca 22. szám.

Hétszáz forintot

szívetek gondos elhatását szép
utcai szobával, I. II. emeleten,
cselleg butor nélkül. Ajánla-
tot „Gyári képviselő” jellegre
a kiadóba kérek.

Hirek Palesztináról

(Rovatunk vezetője jelenleg Palesztinában tartózkodik. Legközelebb helyszíni jelentéseit fogjuk közölni. Az elmúlt hét palesztinai eseményeiről a következőkben számolunk be:

Az „Exodus 1947”

menekültjeit szállító három brit hajó megérkezett a franciaországi kikötőbe. Mikor a francia hatóság képviselői megjelentek a hajókon és az utasokat a hajó elhagyására kérték fel, azok „nem”-et kiáltottak és elénékeltek a „Hatikvah”-t. Az ügyet — miután a francia kormány az az álláspontja, hogy a maga részéről az utasokat nem kényszeríti kiszállásra — Hamadier miniszterelnök elé terjeszték. Az utasok sorsa természetesen élénken foglalkoztatja a világsajtót és a közvéleményt.

„A Davar” a következőket írja: Ha valaki Londonban azt hiszi, hogy Hymódon a zsidó „illegális” bevándorlás kérdése megoldható, súlyosan téved. Az emberiség történelmét nem a mesterséges döntések alakítják. A „Haboker” szerint „az ügyet az UNO bizottsági tanácsa elé kellene vinni még a szeptemberi kögyűzés előtt, hangulkozóva, hogy az angol eljárás kilyívó volt, nemcsak a zsidó nép, hanem a kérdéssel foglalkozó nemzetközi szervezettel szemben is”. A „Mishmar” azt írja, hogy a zsidó bevándorlás nem szűnik meg minden akadály ellenére sem. A „Hacofeh” ezt mondja: „A brit kormány legújabb lépése új zavarok elé állította az országot”. „A feszültség növekszik és megszüntetésére nincs más út, mint helyreállítani az igazságot”. A „Tribune” munkáspárti hetilap vezércikkében tiltakozik a kormány kegyetlen eljárása ellen, hogy 4500 embert visszavetített Franciaországba. A „News Steetmann” ugyancsak vezércikkben tiltakozik ezen intézkedés ellen.

Dr. Emanuel Neumann, az Amerikai Cionista Szövetség elnöke egy cionista konferencián élesen elítélte a brit kormány eljárást. „A brit kormány mindent megtesz, hogy a jelelős zsidó vezetők dolgát megnehezítse” — mondotta, majd így folytatta: „A legszentebb kötelesség, ami alól az amerikai zsidók nem vonhatják ki magukat, bármilyen költségbe kerülne is, hogy megmonítsák európai testvéreiket! Továbbra is milliókat fogunk áldozni erre a jótékony célra. Minden jószándéku embert felkérünk, hogy ebben segítségünkre legyen. Az angol alsóházban vita során megkérdezték Creech Jones gyarmatiügyi minisztert, hogy az eddigi gyakorlatot eltérően, miért nem Ciprusra szállították az „Exodus 1947” menekültjeit, miért küldték azokat vissza Franciaországba. „Miután az „Exodus 1947” utasai Franciaországban szállak hajóra” — válaszolt a gyarmati-

ügyi miniszter — „Franciaországba való visszaérkezésük után sorsuk a francia hatóságok dolga”.

A külügyi hivatal ugyanilyen nyilatkozatát a Jewish Agency szóvivője a következőképpen jellemezte: ez a nyilatkozat 4500 férfi, nő és gyermek iránti felelősség másra való áthárítása. Hasonlóképpen kísérelte meg a külügyi hivatal, hogy a felelősséget megkerülje és igazolja a kormány viselkedését azáltal, hogy úgy tűnteti fel a dolgokat, mintha a Fehér Könyv nem angol-zsidó, hanem zsidó-arab konfliktus lenne csupán és az angolok közvetítő szerepét játszanának csak benne. Közvetítőnek azonban azt nevezzük, — mondja a J. G. szóvivője —, aki két fél vitájába azért lép közbe, hogy kibékítse őket, azonban nem emlékszünk a kormány ügyirányu bármilyen eredményére. Ellenkezőleg, Anglia magatartását csak egy kritérium irányítja, az arabok ellenséges érzéme és ezt csak táplálja Anglia ingadozása és kötelességmulasztása. Ismétetlen hangsúlyozni kell, hogy Anglia Palesztinában, mint gondnok szerepet és kötelessége, hogy megkönnyítse, nem pedig, hogy akadályozza a zsidó bevándorlást.

A „Kol Israel” a Haganah titkos rádióleadója bejelentette, hogy

a zsidó bevándorlás folytatódik

és a kormánynak a menekültek hajói ellen tett legrombnyabb intézkedései sem fogják a zsidó bevándorlást megfojtani, mert az minden körülmények között folytatódni fog.

A brit hajóhad ismét elfogott két „illegális” bevándorlót, szállító hajót, utasait, 1000-nál több bevándorlót a ciprusi gyűjtőtáborba szállították.

Az események következtében ismét kiújultak a

terrorcselekmények

Palesztinában. Haifában, Jeruzsálemben katonai autótak robbantnak és aknák robbannak. Nathaniában az Irgun egy fegyverraktárát találta meg a brit katonaság. Haifa és Benyana között a személy- és tehervonatforgalmat korlátozták.

A Jewish Agency nyilatkozata

Ismeretes, hogy az acrei börtön felrobbantásánál elfogott három zsidó fiatalember kivégzése megkorlátozásaként a terroristák felakasztottak két brit őrmestert — bár a Haganah

egész Nathaniában kutatót, a két őrmester után, hogy ezt megakadályozhassa, kutatása azonban eredménytelen maradt. A Jewish Agency ez alkalomból közölt nyilatkozatában a következőket mondja: „Fájdalommal vettük a jelentést, hogy a terroristák felakasztották a két brit őrmestert. Csatlakozunk a férfiak szüleinek fájdalomhoz. Elítéljük a terroristák cselekményeket, mint az emberiség ellen elkövetett bűntetteket.

Héber nevelésügyi konferencia Jeruzsálemben

Julius 29-én nyílt meg a Héber nevelésügyi konferencia Jeruzsálemben, melyen 150 delegátus és héber tudós vett részt a diaszpóra minden részéről, beleértve az Egyesült Államokat, Németországot és Olaszországot is. A magyarországi kultuskormány: Gellért Endre, a Pesti Izr. Hírközlő tanfelügyelője, magyarországi delegátus utján nagyrabecsülésének kifejezését és üdvözlését küldte a konferenciának.

Magyarországról egyébként még a következők utaztak a konferenciára: dr. Löwinger Sámuel, a Rabhiszeminárium igazgatója, dr. Róth Ernő, a Rabhiszeminárium tanára, Grosz Ezra, a kiváló hebraista, dr. Spiegel Aladár a Tarbut iskola igazgatója és dr. Beneschowsky Anna, a zsidó kongresszus osztályvezetője.

Cionista konferencia Karlsbadban

Karlsbadban augusztus 12-én cionista konferencia lesz, melyen résztvesznek a Jewish Agency végrehajtó bizottságának tagjai: Rabbi J. L. Fishman, Moshe Shertok, Prof. S. Brodetsky, dr. M. Sneh, E. Dobkin, dr. N. Goldmann és M. Kolodny. Magyarországról tizenháromtagú delegáció utazik Karlsbadba.

Ben Gurion kórházban

Ben Gurion a Jewish Agency executívájának tagja néhány napos orvosi vizsgálatra kórházba ment.

(GELLÉRT)

KÁRPITOS házhoz ajándékozik, X., Pongrád-ut 7. Fischer Ignác.

BUTORT bizalommal Kárpis Testvéreiktől Wesselényi-utca 13

CLÁNOZ MEZEI VACUUM VII. Akácfa-utca 62. Tel. 221-895

Művészi siremlékek nagy választékban BOROS JÓZSEF VII. ker., Dob-utca 2. sz. Telefon: 227-668.

Sós Endre tanulmánya az igazi Molnár Ferencről

Molnár Ferenc írói alakja és irodalomtörténeti jelentése körül az utolsó hetekben nagy világnézeti disputa támadt, amelyben nem utolsó szempontként felvetődött a „zsidókérdés” is. Lukács György a Forum hasábjain már kétféle irányzatot támadt Molnár Ferenc és a „lipótvárosi” szellem ellen. Ugyanakkor felsorolta a „lipótvárosi” mentalitás alól felszabadult zsidó írókat, akik végtelenül egytől-egyig kitértek. (Lukács György egyébként a második Molnár-cikkét arra is felhasználja, hogy oldalgazdokat mérjen Dózsa Lajosra és Kiss Józsefre).

A Molnár-vita és a Molnár-vitából készüldött „zsidó-vita” sokszoros aktualitást ad Sós Endre Molnár Ferenc élel tanulmányának, amely most jelent meg különnyomat alakjában de eredetileg 1934-ben íródott A Toll Molnár-külön-száma részére. Akkor Farkas Gyula és Pintér Jenő támadásával szemben védte meg Kosztolányi Dezso, Karinthy Frigyes, Hatvany Lajos, Ignátus Pál, Zsolai Béla és Sós Endre a magyar irodalomból zsidó mivolta következtében kitaszított Molnár Ferencet. De az akkori „vadász”, ma is aktuálisak nyomorúságban. Csúpn más oldalról jönnek. Tehetőségesebb megfogalmazásban.

Sós Endre megállapítja, hogy Molnár Ferenc, aki megírta Az éhes város, bátor író volt, hiszen széthagyta a gyermekcipőben járó Budapest romantikusan hazug ábrándozásait. Hogy később megtorpant? Elvégre tipikus polgár volt és egy napon rájöhetett, hogy inog a polgári társadalom talaja.

Sós Endre szerint: Molnár utja voltaképp nem egyéb, mint ut a racionalizmustól a jóság misztériumáig. Miképp lehet egy ilyen író a „lipótvárosi” szellem inkarnációjának feltüntetni bizonyos körök részéről? Molnár Ferenc centrális témája: miképp kerül csúba, hogyan fullad bűnbe, vagy komikumba a mindenkinen élő emberi jó-ság?

Molnár Ferenc világsikerének titka, hogy mintegy „tisztá tenyésztetben” mutatja be alakjait, akiknek nincs — néhány kifejezetten pesti figurája kivételével — lokális színezetük.

Egy vidéki zsidó — a vidéki zsidóság

életéről, lelkületéről, körülményeiről, csöndes magabizáltságáról

Mindegy, hogy hol él, hol lakik — ez a vidéki zsidó, aki most szemben ül az újságíróval és mesél életéről, szenvedéseiről, jövő terveiről. Valójában nemcsak a saját lelki világát tárja elénk, hanem a mai magyar vidéki zsidóság teljes életét és érzelmét tolmácsolja.

A zsidó, aki beszélt és magyaráz, valahol a Bakony egyik csöndes, unalmas falujában él, kereskedő, helyesebben szaltes. A sógora üzletét vette át, aki nem jött vissza, mert feleségével és gyermekeivel ott maradt a Menetekél auschwitzi poklában. Most ő vezeti a boltot, mint „gonárnok”, amíg holtáynyilvánítsai eljárnak, he nem fejeződik. Még ötvenen innen van, láthatóan jó kondícióban, szeretne és tudna dolgozni, de az egész élete a régi élet romjainak eltakarításában merül ki.

S. a háború és a deportálások előtt egy komárommegyei faluban volt kereskedő. Ő maga mint munkaszolgálatos kellett időben, szerencsés körülmények között megszökött, így menekült meg a deportálás szörnyűségei elől. A nagy vihar után hazajött a falujába, ott azonban nem kóthott semmi vigasztalót, csak nyomorúságot, szomorú, letört életet. Elpusztult családjának egyre eltűnő, fájdalmas emlékeit azonban még sem lehet máról holnapra leküzdöni, kilörölni az életből, ezért gyorsan mindent „likvidált”: amit lehetett, gorombasággal, erővel összeszedett, egyes dolgait, bútorait, ruháit valóságos „visszalopással”, azután elment a másik faluba, a Bakonyba, ahol talán az emberek valamivel jobbak, mert több a természet, mint a győri országot poros községében.

De itt sem volt könnyű a dolog, a régi nyitások, a fosztogatások és deportálások közül sokan a „lelyükön” maradtak részben „beilleszkedve” a mai demokratikus rendbe. Elcsúszta a hírrelti fűjegyző is az íróasztala előtt lapult, később azonban S. erőlyes közbelépésére mégiscsak mennie kellett. Felfüggesztették.

— 1946 márciusában jöttem ide, — kezdte el történetét S. — és csak szeptemberben értem el per utján, hogy bódógult sógorom lakását átvehettem. A bútorokat valahogyan összeszedtem, (de kevesen adták vissza önként!) részint csak peres tömegével tudtam visszaszerezni. A sógorom üzletében egy bádogos ültött fel tanyáját, aki csak keszerves kinal és valóban „közeli” árárt ment ki és fájó szívvel adta vissza a más tulajdonát.

— A mi falunkban régebben 3 zsidó család élt 12 személylyel, közülük a nővérem ötöd-

magával. Közülük senki sem jött vissza. Ilyen lelkiállapotban elképzelhető, mi illeni életünk. Általában sehová nem járunk, ugyyszólván sepiével nem érintkezünk, talán egyszer-kétszer bemegyünk a községi vendéglőbe, hogy mégis „lássanak bennünket”. Az üzletben kivételként alig kerülünk össze valakivel. Az antiszemitizmus léggé erős a faluban, ezt sajnos, érezzük. Igaz, velünk szemben, személtelenbe nem antiszemita senki, mert ugylátszik a történetek után nem mernek nyíltan „állást foglalni”, azt azonban érezzük, hogy a hátunk mögött sugyi módon gonolkoznak, érezzük antiszemita gondolatvilágukat, az irigységgel, hogy élünk, hogy egykünk másikkunk viszajött, illelve vissza mert jönni.

Békében a falu néhány zsidó családja a közeli falvak egyikébe ment a zsidó ünnepekre, most csak Győrbe vagy Veszprémbe mehetünk az ünnepnapokra, mert ott mégis csak jobban érezzük a zsidó közösség lelkületét.

— Munkakérv, ambíció általában nincsen bennünk. Fisz-szajóttunk, itt vagyunk, lelkünkben, szívünkben mélységes gyűszszel. Nem akarunk maradni, mert itt semmi célja az életnek. Vagy nagyobb városba megyünk, ahol több zsidó család él együtt és ahol jobban érezzük magunkat, vagy kivándorolunk.

— 1946 szeptemberében újból megnősültem. Vidéki asz-szonyt vettem el, akinek mindenkeje, egész családja elvezett és csak ő egyedül maradt meg. Mint két ázorát vöréb, nap-hosszat ülünk itt az üzletben, ritkán megyek be a közeli városkába, ahol esetleges üzleti ügyeimmet kell elintéznem, vagy megmaradt rokonaimmal találkozom ott. Nagyritkán mosolyogni is szokunk, ez azonban csak álcazott jókedv, derű. Lelkünk mélyén fáj mindenünk, mert igazánlanul és gonoszul okozták nekünk azt a sok fájdalmat és szenvedést, ami osztályrésziünkül jutott. Egyébként a közvetlen környéken nincsen már zsidóság, holott a muliban minden faluban élt 2—3 zsidó család.

— Tartozom azzal az igazságnak, hogy olykor-olykor mégis csak elmegyünk valamely kulturális előadásra is, csak azért, amint mondtam, hogy ott is „látnak” minket.

— A fővárosi zsidó szervezetével semmiféle összeköttetésben nem állunk. Mi egyénileg nem kereshetjük velük a kapcsolatot, viszont Budapest szeriát helyes volna, ha legalább félévenként amolyan „zsidó falujárást” kezdeményeznének a fővárosi zsidó körök, hogy tanácsal, utbagazilással, néhány jó szóval, lelki vagy „erkölcsi” segiltséggel enyhitenék életünket.

— Összegezem: vagyunk, fizikailag mozgunk. De a lelkünk halott, szomorú. Reggel korán kelünk, este korán fekszünk, egész nap dolgozunk. Elmerülünk a muliba, de nem álmodunk a jövőről.

★

Ilyen bánatos hangon fejezte be S. ezt a számára inkább szenvedéssel járó interjút. S. egy vidéki magyar zsidó lelkét öntötte szavakba, de szavai bármely elhagyott faluban élő, helyesebben fengődő magyar falusi kis zsidó gondolatvilágát tükrözteti vissza. Ha Vásárosnamény vagy Barcs környékén járnam volna, az ottaniak ugyanezt mondták volna. Jó lenne, hogyha a hivatalos zsidó lényezők öszlöl kezdve valóban amolyan „falujárást”, lelki ambulanciát kezdeményeznének, hiszen van elég tanult, tehetséges szellemi munkásunk, aki szívesen vállalná magára ezt a nehéz, szivbelileg gyötrelmes munkát.

LAJTA ANDOR

★

A Magyarországi Izraeliták Országos Irodájának Hitéleti Ügyosztálya január óta működik. Főcélja, hogy a vidéki zsidók lelki és hitéleti problémáival foglalkozzék. Ez a gigantikus munka állandóan fokozódó tempóval folyik. Fájdalom, a rabbiknak akkora számát gyilkolta le a fasizmus, hogy még nem juthattak el a rabbik az ilyen létszámú köz-

ségekre. Ezért, bármennyire is nehézre esik ezeknek a megkínzott hittestvéreinknek, arra kell őket kérnünk, hogy a legközelebb eső nagyobb községbe fúradjanak, be minden olyan alkalomkor, amikor a Hitéleti Ügyosztály kiküldött rabbija ott látogatását végzi.

A lelki épülés érdekében, egyetűre minden második kedden, reggel 8 órakor a rádióban főleg azért van a valóságos félóra, hogy az így meggyötört, szétszórtan élő hittestvéreink vallási tanítást, lelki erősítést kapjon.

Tudjuk jól, hogy a mi szét-szort testvéreink betegsége olyan foku, hogy a lelki sérüléseik olyan súlyos, hogy ma még alig képesek arra, hogy a gyógyító forrást — a közösségből áradó önértéket és lelki erőt — maguk keressék meg.

Nagyon kérjük ezeket a Testvéreinket, hogy addig is, míg a Hitéleti Ügyosztály oda-fejldik, hogy minden egyes zsidóhoz elküldje megbízottját, addig is forduljon hozzánk minden Testvérünk minden problémájával, szeretettel foglalkozunk velük.

Dr. Fisch Henrik

a Hitéleti Ügyosztály előadója.

A pontos, megbízható

„DAVAJ” BOY-vállalat
mindent elintéz. — (Éjjeli-nappali)
Óráként 6 Ft.

Király-utca 21. Telefon: 226-893

Kivándorlók!

Használt és új

Hajókofferok és bőröndök

nagy választékban

WEIL Népszínház-26 utca 26

Telefon hívó: 136—816

Pedikür

speciális lábápolás

benőtt körmök

szakaszerű, fájdalommentes kezelése,

díjtalan lábvizsgálat

Rences pedikűrmestermól Csengery-u. 84

Óra, ékszer

Vétel, eladás, csere, javítások főtá-lással készülnek. Mendelesohn Gyula szaküzlet, VII., Hűrsíu-utca 10/b.

MINDENES főzőnőt keresünk, reggel 9-től délután 4-ig. Apa és fia részére. „Lelelformájuk” jellegre a kiadóba.

ENGLÄNDER SÜTÖDE

Orth. rabbiság felügyelete alatt.

Kétszersült, pék- és cukrászsütemények

Alkalmi rendeléseket vállalunk. VIII., Karácsonyi S.-u. 1. (Teleki-tér sarok.) Telefon: 336—757. Főrk a régi helyen Népszínház-u. 22.

SIRKÖ LÖWY-nél BUDÁN

II., Fő-utca 79 (Ganz-utcai vill. megállónál.) Leszállított árak!

Néhány szó a Vallásos Félóráról

Félesztendője mult annak, hogy a Magyarországi Izraeliták Országos Irodája és az Orthodox Központi Iroda átvették a Rádió vallásos félórának rendezését. Mindenekelőtt biztosítani kívánták, hogy ez az intézmény ne partikuláris érdekeket szolgáljon, hanem az egyetemes zsidóság hangjának legyen a kifejezője. A történelmi helyzet nagyjában megszabja a vallásos félórak elvi irányítását. Szükség van rá, hogy a falvakban szétszórtnan tengődő zsidó emberek halljanak zsidó imát, melódiát és prédikációt. Ezekből egyrészt lelki erősítést, vigasztalást nyernek, másrészt hathatós segítséget nélkül bolyongóknak abban, hogy az új életrendbe lehetőleg kiegyensúlyozottan helyezkedjenek el.

A városi zsidóság szempontjából is szükséges, hogy általános egységes elvi irányítást kapjanak.

Végül nélkülözhetetlen, hogy a külföldön élő, magyarul beszélő zsidósággal legyen meg ez a közvetlen kapcsolatunk.

Ezek az elvek meghatározzák a vallásos félóra zenei és prédikációs részét. A hozzánk érkező rengeteg "hozzászólásból" már ma megállapíthatjuk, hogy ennek az intézménynek a feladatait helyesen fogtuk fel. A kifogásokat tartalmazó hozzászólásokat igyekeztünk és igyekeztünk hasznosítani. Az elismerő hozzászólások buzdítanak bennünket. Nagyon sok hallgatónk kért és mi igyekeztünk is elérni, hogy betekint legyen vallásos félóra. Am ennek egyelőre a Rádió részéről volt akadálya. Hisszük azonban, hogy ez az akadály elhárul és akkor intenzívebb munkát fogunk ki-fejthetni. Hallgatóink "hozzászólását, kritikáját a jövőben is szívesen vesszük.

Dr. F. H.

70 HAZRÓL való, szigorúan orthodox házvezetlő felvétel azonnali beépítésre. Moszkva Károly, London-u. 6., II. 3.

SIRKÓAVATÁS.

Spatz József édesapánk és mártíraként halt Margit hugunk sarkavatlása f. hó 10-én 10 órákor lesz az obúdai izr. (Bécsi-uti) temetőben

Stein Elemérné
Spatz Nándor

H I R E K

— Dr. Hevesi Ferenc főrabbi Newyorkban baleset érte. A Newyorkban tartózkodó dr. Hevesi Ferenc főrabbi a napokban súlyos baleset érte, a járdáról lelépve egy autó elütötte. Az erről szóló első newyorki híradás kapcsán Budapesti riasztó hírek terjedtek el a főrabbirol, de az utóbb érkezett táviratok arról számolnak be, hogy bár Hevesi Ferenc főrabbi sérülése súlyos, aggodalomra nincsen ok, az orvosok feltétlenül biznak a felgyógyulásában.

— Dr. Pogány Ödön egyetemi magántanár. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Pogány Ödön kórházi főorvosnak a budapesti Pázmány Péter tudományegyetem orvostudományi karán „A hallószerv funkcionális vizsgálata és ennek általános diagnosztikai jelentősége” című tárgykörből egyetemi magántanári tiszteletképesítést jóváhagyóan tudomásul vette és őt ebben a minőségében megerősítette.

— Az „ORT” Országos Továbbképző Társaság tanműhelyei. Szeptemberben kezdődnek: 1. Szöveztet. 2. Felső női ruha szabás és varrás. 3. Gyermekek ruha szabás és varrás. 4. Bőrdíszművesség, fűzők, jutekésztetés, művirágkészítés. Októberben kezdődnek: 5. Kerámia. 6. Felső női ruha szabás és varrás. Novemberben kezdődnek: 7. Fehérnemű szabás és varrás. 8. Villanyszerelés. Előkészületben: 9. Fűző, melltartó, fűzőruha készítés. 10. Rádiószerekesztés. 11. Vízvezeték-szerelés. 12. Kerékpár-, irógép és varrógépszerelés és javítás. 13. Autószerelés. 14. Műszaki rajzolás. 15. Órajavítás. 16. Ipari kémia. 17. Hegesztés. 18. Rajzoktatás, reklámgrafika, díszrajz. A már eddigi előjegyzések miatt kérjük mielőbbi jelentkezését azoknak, akik ezen tanfolyamok bármelyikén részt akarnak venni. Jelentkezés az „ORT” Társaság Irodájában, VII. Erzsébet körút 32. I. em. alatt minden hétfő, kedd, szerda, este 6 óráig 9-1, vagy délután 5-7 óráig.

— Dr. Nagy József gyász. Súlyos gyász érte dr. Nagy József főorvost, a Pesti Izr. Hittközség előjáróságának tagját feleségének, dr. Osvald Ilona orvosnőnek váratlan elhunytával. Dr. Nagy Józsefnek temetése augusztus 5-én, kedden ment végbe órási részvét mellett a rákoskeresztúri izr. temetőben.

— Negyven év a hittközség szolgálatában. Gross József karcagi kántormester augusztus elsején töltötte be működésének negyvenedik esztendejét.

Gross József Schück főrabbi elhalálozása óta a rabbi tisztséget is végzi a megcsappant létszámú karcagi hittközségben.

— Orthodox Izraelita vallásos félóra a rádióban. Augusztus 5-én, kedden reggel 1/2 órákor orthodox izraelita vallásos félórát közvetített a rádió. Beszédet mondott: Schück Jenő tábori lelkész főrabbi, énekelt Weinberger Adolf, a Dessewffy-utcai templom kántora. Harmoniumon kísért Gotschall Jakab.

— Házasság. Dr. Schlesinger Miksa és Berg Anna augusztus 10-én déli 1/2 órákor tartják esküvőjüket a Csáki-utcai templomban.

— Kérélem. Somogyi Pál volt eszterházi helyettes kéri azt a Doh utcában lakó hölgyt, kinek 1944 őszén, Szentendre szigetén (a Trunkhahn üdülőben) saját című egy papírszeletrre feljegyzte, hogy fontos ügyben jelentkeztek. Címe: Bpest, V., Akadémia-u. 2. félmelet 3.

— Halálozás. Deutsch Károly, a Pesti Izr. Hittközség képviselőtestületének tagja elhunyt. Halálát kiterjedt családja, köztük dr. Egri Sándorné, a belső-erzsébetvárosi körzet nőbiztonságának elnöknője gyászolja.

Tapolcáról és járásából

1944 év július havában 800 testvérünk indult a halálba: aggodalmas, féltékeny és méltatlan.

Aldozataink egy kornak, melyben „megrett a Föld gonoszságai”.

Jelképes temetési szertartásukat és lelkiük örökkévalóságát hirdető emlékmű felavatását

augusztus 10-én, d. e. 11 órákor tartjuk a tapolcai zsidó temetőben, melyre híven mindenkit, aki kegyeletet érez mártírjaink iránt és részt kíván venni örökös emlékeztető gyűlésünkben.

Tapolca, 1947. július havában.
Izraelita Hittközség, Tapolca.

Felhívás!

A békányi izr. hittközség emlékmű bizottsága

felkéri mindazokat, akiknek hozzátartozott halálából elhurcoltak és munkaszolgálatból nem tértek vissza, azok neveit legkésőbb augusztus 15-ig közölni sziveskedjenek, hogy az emlékműbe való bevételek idejében gondoskodhassunk.

A Füzesabonyi Izr. Hittközség előimádkozót keres

a főimádkozókra, aki leololni és sáfári blozolni tud. Ajánlatokat az előjáróság címére kérünk.

Ne dobja el hulladék-papirosát — fát kaphat érte

A papiros fontos nyersanyagai közül a hulladékpapiros az a nyersanyag, amely befordul is felhasználható, míg a papiros gyártásához szükséges egyéb nyersanyagot nagyrésztben vámkülföldről kell behozni.

A háztartásokban, üzletekben és irodákban felhasználható hulladékpapiros összegyűjtésére, a papírgyárakhoz való eljuttatására és észszerű felhasználására nagyarányú akció indult meg. Tudnillik, ezidőig csupán a papirosfeldolgozó üzemek és irattárak hulladékpapiros anyagát gyűjtötték a kereskedők. A közjövőben ismertessé válik, hogy Nagy-Budapestben milyen feltételek mellett lehet a hulladékpapirost helyesen gyűjteni és értékesíteni. Mindenki, magános, ügyvéd, orvos, hivatal jól teszi tehát, hogyha rövidesen számbavesszi a régi folyóiratokat, újságokat, üzleti könyveket, mindenféle használaton kívüli nyomtatványt, de ezen túlmenően leveleket, a háziasszonyok a háztartásukban gyűjtögető vagy mindenfajta szakadt, tépelt, használhatatlan papirosát a házfelügyelő jelentkezni fog. Ha nagyobb mennyiségű ilyen hulladékpapirost tud összegyűjteni valaki, úgy azért a hulladékpapiroskereskedő jelentős készpénzt ad, egy mázsa hulladékpapirosért egy mázsa fát tud venni az, aki ilyen készlettel felett rendelkezik.

Nemcsak pénzt kap érte, hanem kötelességének is tegeget, amelyből többek között a lapok előállításához szükséges papiros gyártásához is a gyárak rendelkezésére fog állni.

A pesti utcán már vannak plakátok, amelyek a hulladékpapiros gyűjtésére és beszállítására vonatkozóan felvilágosítást nyújtanak, de a legtöbb budapesti házfelügyelő már ma is gyűjti és a hulladékpapiroskereskedő rendelkezésére bocsátja ezen fontos nyersanyagot.

Lehetőleg diáknak, diákányoknak, laborozóknak és kasszabárnoknak. Laborozóknak kasszabárnoknak. Laborozóknak kasszabárnoknak.

FÜZESABONYI orthodox uri családnál VII. gimnázista fiám részére az 1947-48-as tanévre lakást és ellátást keresek. Paszternák Simón, Tállya, Zemplén megye.

KERESEK öt éves kislányomat mellé intelligens, nyelveket beszélő, fiatalabb

nevelőnőt

Ajánlatokat „Jó bábamód” jellegre a kiadóra.

Fehérnemű javítás, harisnya talpát és szegővel való felvarrás is megyek. VII. ker., Rumbach Sebestyén u. 10. III. 34. Moszkovics Jakabné.

SIRKÓ PFEIFER és HESZKI
Somogyi Béla-út 3/c.

Goldné

a zsidó úrikerék
legmegbízhatóbb
házasságközvetítője
VII. Alsóerdősor 9. földszint 2.
Telefonszáma: 221-349. Fogadó: 3-8-ig.

FOGSÁGEÓL hazatért, 38 éves
baromságeskedő megcsúszott,
hozzáillő, vallásos leányt vagy
asszonyt keres, némi hozománnyal vagy benősülne.
„Isojofó” jelígre a kiadóba.

38 éves

szigorúan orth. volt nős, jómegjelenésű kereskedő keresi hozzáillő leányt vagy nőt. Szégyen. Felszólal. chodheret. Kinek komoly elszántságja van. Tökéletesen is hozzáillőnek. „Boldog alakok” jelígre a kiadóba.

MINDEN információt kibíró „Bész társaság”, mindenki által szívesen és csinosnak mondott, 31 éves, 170 cm magas egyedülálló uriaszony hozzáillő, 35-40-ig, „ben fajró” ismerettségét keresi, házasság céljából. „Amerika 40” jelígre részletes választ a kiadóba.

Egyedülálló

jó állásban levő, szolid, jómegjelenésű uriaszony, megfelelő élettársat keres, 45-55. „Némi vagyonom van, 55” jelígre a kiadóba.

FŐBÉRTETI LAKÁSSAL

Auschwitzből hazatért, középkorú coinós nő férjhezmenne 50-60 év körüli öngyűző iparoshoz, vagy kereskedőhöz, vidékre is. „Jó gazdasághoz” jelígre Csengeri-utca 57/a. házfelügyelőhöz.

A HAPOEL M. S. E. hírei

Örömmel közöljük tagjainkkal és barátainkkal, hogy az intenzív munkát újabb megerősítők. Munkájában van a futball szakosztály, a korosztály, röplabda, ökölvívó és a dju-dzjutsu szakosztály. A Hapoel, a jidó ifjúság sportegyesülete szeretettel vár minden zsidó ifjút.

Röplabda Fiatal röplabda csapatunk az országos bajnokságokban várakozáson felel szerepet. Főfeladatunk az ország bajnokság I. osztályában a 4-ik helyen, második csapatunk a Szövetségi díjban a 2-ik helyen vőzött. Női csapatunk szintén jó helyezést ért el. Röplabda csapatunk kezdetétől fogva résztvettek ennek a munkás-sportnak a népszerűsítésében.

Az augusztus 17-én kezdődő nagyarábú, az NSB és az MSK által rendezendő munkás-sportünnepségekre egyesületünk is meghívást kapott. Ezen minden résztvevő alakosággal részt fogunk venni.

Schulz Jenő

örök-ékszerész (órajavítás)
VII. Wesselényi-u. 6. a régi házban

Gergely Miklós

aranyműves és ékszerész
TÉTELJ. Tel.: 422-345. ELADASI

50 éves

magas, jómegjelenésű, átlagosan műveltségű, zsidó érzésű órásmester olyan városi asszonyt venne

feleségül

aki intelligenciájával, jóságával és jó zsidó érzéssel pótolná sok éve elhagyott feleségét. Választ „Első Chéjil” jelígre a kiadóhivatal továbbá.

JÓ KONDICÍÓBAN levő, nyugdíjas rokonunk, jövedelemmel rendelkező, egészséges, vallásos uriaszonyt keresek, 60 évesig, házasság céljából. „Budai villa” jel. a kiadóba.

ÉLETTÁRSAT keresek, kimondottan magas, nyúlank urinő személybe. 36-44-ig, aki anyagilag szintén jó körülmények között van. „Üzveggy vagyok, 50” jelígre a kiadóba.

SZERETET FELESÉGE LENNE csinos, 36 éves, izr., árva tisztviselő, lakással bíró uriembernek. Gyermekek nem akadály, vidék sem. „Nem jó egyedül lenni” jelígre Patakhöz, Nafesj Zsilinszky-ut 29.

44 éves, minden információt kibíró kereskedő

megnősülne

vagy benősülne. „Bölcsőség után vagyok” jel. a kiadóba.

65 ÉVES, jókondícióban levő, kereskedő, textil minden ágazatban. Keresem 48-55 évig özv. ajánlatát, kinek üzletbe vagy vállalatába

benősülhetnék

Csak közvetlen érdekeltek írjanak „Vallásos 50” jelígre a kiadóba.

FIATAL hadiüzveggy társaság hiányában ezután keresi komoly, jómegjelenésű uriember ismerettségét házasság céljából, 28-37-ig. „Bölcsőség, 130” jelígre a kiadóba.

Amerikai állampolgár, 38 éves, benősülne.

Csinos, intelligens, 24-32 év közötti jómódú hölgyek választásért kérem „Názst Amerikába” jelígre a kiadóba.

CSINOS, 29 éves, házias, intelligens, zeneférfi hangom részére, aki igen jómódú, jó családból származik, keresek hozzáillő, intelligens, komoly urat, 42 éves korig, házasság céljából. „Különbös megérzés” jelígre a kiadóba.

Valentin Sirkőüzem

Üzem és raktár: X., Siskert-u. 29. (Uj köztemetőnél) szombaton zárva

Városi iroda: THÖKÖLY-UT 15. SZÁM 1. EMELET 4. SZÁM

Társaságbeli legdiszkrétebb házasság.

követtid, Doktorné

Király-u. 67. I. 3. Telefon: 421-930

Állásban lévő diplomás nő, nusz. özvegye

férjhezmenne

abszolút intelligens, uriemberhez, 56-ig. „Szeretet és megértés 1217” jelígre a kiadóba.

Zsidó körökben jó összehajthatósággal rendelkező szelídén címét közölje „33” jel. Balogh hirdetője, Szem. István-körül 9.

ÁLLÁSBAN lévő, 32/ éves, szépnek és csinosnak mondott hadiüzveggy, 2 szobás, berendezett lakással, megismerkedne házasság céljából abszolút korrekt uriemberrel. „Hozománnyom nincs” jel. a kiadóba.

Párisból jöttem!

Férjhezmenne leányomat intelligens, szorgalmas, lehetőleg 25-28 éves szülőiparoshoz, akít kívinnék és ott. Biztos egzisztenciához jutnám. Hozomány van! Választ: Krasz, Dehceen, Simonffy-u. 55. kérem.

EGYEDÜLMARADT, 50 éves kereskedő, bérháztulajdonos, élettársat keres, oly 50 év körüli, csinos uriaszony személyében, akinek jobb helyen bármily szakmai üzlete vagy üzeme van. „Boldog élet, 50” jelígre a kiadóba.

Élettársat keres

komoly, 35 éves férfi, 20-33-ig komoly hölgyek levelét kérem. Vidékiek előnyben.

„Rend. tiszt” jel. a kiadóba.

48 ÉVES URIASSZONY, jó forgalmu üzlettel férjhezmenne 54-58 éves, intelligens, vállalkozó érzelmű uriemberhez. Csak feljescimű levelekre válaszolok. „Üzlet” jelígre a kiadóba.

Feleséget,

14 éves kisleányának anyát keres, jószituált, ötvenéves, vállalkozó, igazgató. Feltétlenül intelligens, szellemes, vigkedélyű, csinos izr. nőt keres. „Hozomány nélkül 26470” jelígre a kiadóba.

44 ÉVES, érettségizett, szigorúan szombatartó vagyok. **BENŐSÜLNÉK ÜZLETBE** szombatartó, jobb csaláthoz. Jelenleg ideiglenesen állásban vagyok. Megtakarított pénzem van. „Orthodox” jelígre a kiadóba.

MECEVÉK
műköve
márványok
nagy választékban

A zsinagóga naptára

Augusztus 7, csütörtök: Áv. 21, péntek: 22, szombat: 23 (ujholdhirdetés), vasárnap: 24, hétfő: 25, kedd: 26, szerdai 27, csütörtök: 28.
Szombaton, augusztus 9-én heti zsidó: Ékov, háftórád Jecája XLIX, 14-15, 3.

PESTI IMÁIDÖK:

Imaházak	Péntek este	Szombat reggel				Hétköznapi este	
		elő	utoljára	elő	utoljára	elő	utoljára
Dohány	1/8	7/10	8/15	8/55	7/1/28		
Rumbach	1/8	7/10	8/55	7/8			
Bethlen	1/8	7/10	7/55	7/8			
Csáky	1/8	7/10	7/55	7/8			
Dózsa	1/8	7/10	7/55	7/8			
Nagyfuv.	1/8	8/—	7/55	7/8			
Páva	1/8	9/—	7/55	7/8			
Zugló	1/8	7/10	7/55	7/8			
Finárvah.	1/8	7/10	8/55	7/1/28			
Leányárv.	1/8	7/10	8/55	7/1/28			

Péntek esti gyertyagyújtás: 7 óra 50 perckor.

Budai Istentiszteletek rendje. Augusztus 8., pénteken este 7 órakor; augusztus 9., szombaton d. e. 11 órakor. A II., Torockó-ut 6/b. sz. alatti imaházban szombaton reggel 1/9 órakor; XI., Bocskay-ut 37. sz. alatt hétköznapi reggel 7 órakor. Istentiszteletek helye: III., Zsigmond-utca 49., XI., Bocskay-ut 37., II., Torockó-ut 6/b. sz. alatt és péntek esteként II., Fő-u. 12. sz. alatt.

— Óbudai templom. (III., Zichy-u. 9.) Imaidök:—péntek este: 7 óra 30 perckor, szombat délelőtti: 9 órakor.

Jómegjelenésű, 38 éves, intelligens, komoly egzisztenciával bíró angol állampolgár vagyok

feleségül vennék

oly csinos, jótékú, intelligens, 22-30 éves leányt, aki száz ezer forint hozománnyal rendelkezik. „Windsor” jelígre a kiadóhivatalba.

Fiatal, csinos, vallásos érzelmű, süket leány, női varrónő, hozzáillő férjet keres. „Jó feleség lesznek” jel. a kiadóba

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓ SÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal
VII. Sip-u. 12. — Telefon: 423-930

Kiadótulajdonos:

A MAGYARORSZÁGI ISRAELITAE ORSZÁGOS IRODAJA

Feloldó szerkesztő és felelős kiadó

RUÓZ REZSŐ

Beküldött kéziratokat nem örlünk meg a visszaküldésükre nem vállalkozunk.

Nyomatott a Globus nyomdai műhelyben a körforgóképeim.

Fel. nyomdavezető: Margittay Antal is.